

Pääluokka 31

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

Selvitysosa: Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala palvelee yhteiskuntaa vastaamalla toimivista ja turvallisista liikenne- ja viestintäyhteyksistä kestävin ratkaisuin.

Toimintaympäristö

Sähköisten viestintäverkkojen ja digitaalisten palveluiden merkitys yhteiskunnan toimivuudelle on keskeinen. Yleisten muutostrendien lisäksi toimintaympäristöä muokkaavat vahvasti teknologisen kehityksen ja internetin hyödyntämisen ohella yhä laajentuvan toimialan globaali luonne, muuttuvat käyttötottumukset sekä toiminnan luotettavuuteen ja turvallisuuteen liittyvät haasteet. Julkisen talouden haasteet, kansallisen kilpailukyvyyn parantaminen, ilmastopolitiikka, alue- ja yhdyskuntarakenteen samoin kuin elinkeino- ja väestörakenteen muutokset sekä palveluiden turvaaminen edellyttävät poikkihallinnollista yhteistyötä sekä uusia, nykyistä tehokkaampia ja vaikuttavampia keinoja kestävään liikenne- ja viestintäpoliittiseen päätöksentekoon.

Viestintäpolitiikka

Digitaalisen yhteiskunnan kehittäminen edellyttää aktiivista viestintäpolitiikkaa sekä kaikkien ministeriöiden omilla hallinnonaloillaan toteuttamia älystrategioita. Viestintäpolitiikassa toteutetaan omaa älystrategiaa (KIDE-hanke). Yhteiskunnan toiminta perustuu merkittävässä määrin erilaisten sähköisten tieto- ja viestintäverkkojen hyödyntämiseen ja niiden mahdollistamien digitaalisten palveluiden ja sisältöjen käyttöön. Internetin yli tapahtuvat toiminnot ja välitettävät palvelut yleistyvät hyvin nopeasti ja näistä hyvänä esimerkkinä ovat nopeasti kehittyvät ja laajentuvat pilvipalvelut. Suomen talouskehityksen, kasvun ja kilpailukyvyyn kannalta on keskeistä pystyä muuttamaan vahva viestintäinfrastruktuuri- ja palveluosaaminen vahvuudeksi digitaalisen kehityksen laajassa hyväksikäytössä. Kyse ei ole vain erilaisten teknologisten sovellusten tai uusien palveluiden kehittymisestä, vaan myös niiden laajamittaisesta käytöstä ja sen ympärille syntyvästä liike- ja muusta toiminnasta. Huomiota tulee kiinnittää myös siihen, että tietoliikenneyhteydet Suomesta ulkomaille ovat riittävät.

Lähivuosina viestintäpolitiikalla haetaan välineitä toimivaan ja turvalliseen yhteiskuntaan sekä tehoa yritysten ja julkisen sektorin toimintaan. Kasvavassa määrin huomio kohdistuu tieto- ja viestintäteknologian ja digitaalisten palveluiden kasvupotentiaalin hyödyntämiseen työllisyyden ja taloudellisen kasvun edistämiseksi. Keskeisessä roolissa on myös sähköisen viestinnän lainsäädännön uudistamishanke (tietoyhteiskuntakaari), jolla pyritään selkeyttämään, ajanmukaistamaan ja parantamaan lainsäädäntöä. EU-tasolla tuetaan digitaalisten sisämarkkinoiden syntymistä Eurooppa 2020 –strategian mukaisesti. Viestintäpolitiikan tavoitteena on myös huolehtia siitä, että viestinnän peruspalvelut ovat kaikkien saatavilla laadukkaina ja kohtuuhintaisina. Tällaisia peruspalveluita ovat lainsäädännössä määritellyt puhelin-, laajakaista- ja postitoiminnan yleispalvelut sekä Yleisradio Oy:n julkinen palvelu. Laajakaista 2015 –hankkeella edistetään haja-asutusalueiden laajakaistarakentamista. Myös viestintäverkkojen luotettavuus, häiriöttömyys ja turvallisuus on varmistettava kaikissa oloissa ja kyberuhkien torjuntaan on varauduttu riittävästi.

Viestintäpolitiikalla vaikutetaan myös siihen, että monipuolisia, käyttäjien tarpeisiin vastaavia viestintä- ja sisältöpalveluita on mahdollista tarjota toimivilla viestintämarkkinoilla. Lainsäädännön, toimilupa- ja taajuuspolitiikan sekä vastaavin keinoin edistetään viestintäverkkojen kehittämistä, monipuolista palvelutarjontaa ja tervettä kilpailua.

Digitaalisen teknologian murrosvaiheessa on tärkeitä pystyä ennakoimaan tulevaa ja mahdollistamaan kehityksen mukanaan tuomaa potentiaalia kasvun ja hyvinvoinnin lisäämisessä sekä parantamaan tätä kautta yhteiskunnan toimivuutta. Tavoitteena on, että erilaisilla sähköisten palveluiden käyttöä edistävillä hankkeilla, julkisten tietovarantojen avaamisella ja laajalla yhteistyöllä

saadaan aikaan toimintatapojen muutos, jolla vastataan yhteiskunnan rakenteellisiin muutoksiin ja vahvistetaan Suomen hyvinvointia ja taloudellista kasvua.

Viestintäpolitiikkaa tukevia määrärahoja ovat Viestintäviraston määrärahat, valtakunnallisen laajakaistahankkeen toteuttamiseen varatut määrärahat, sanomalehdistön tuki sekä Yleisradio Oy:n rahoitukseen tarkoitettu määräraha.

Liikenne- ja viestintäministeriö asettaa *viestinnän toimialalle* seuraavat yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet:

- Monipuolisia, korkealaatuisia ja kohtuuhintaisia viestintä- ja tietoyhteiskuntapalveluita on saatavilla koko maassa.
- Viestinnän ja tietoyhteiskunnan peruspalvelut ja niiden turvallisuus on varmistettu.
- Tieto- ja viestintäteknologiaa ja digitaalisia palveluita käytetään täysimääräisesti yhteiskunnan toimivuuden, kansalaisten hyvinvoinnin ja yritysten kilpailukyvyyn edistämiseksi.

Liikennepolitiikka

Liikennepolitiikan avulla turvataan sujuvat ja turvalliset matkat ja kuljetukset elinkeinoelämän ja asukkaiden tarpeiden mukaisesti ympäristökysymykset huomioon ottaen. Liikennejärjestelmä kytketään osaksi elinkeinoelämän, talouden, työllisyyden ja alueiden kehittämistä. Tarjottava palvelutaso perustuu asiakastarpeisiin, yhteiskunnallisiin tavoitteisiin sekä käytävissä oleviin resursseihin. Elinkeinoelämällä tulee olla edellytykset globaalisti kilpailukykyiseen toimintaan ja jokaisella mahdollisuus toimivaan arkeen. Liikennepolitiikan uusien toimintatapojen kehittymistä vauhditetaan monipuolisilla liikennepolitiikan eri osa-alueisiin liittyvillä kokeiluilla laajassa yhteistyössä.

Liikennejärjestelmää kehitetään toimintavarmaksi ja ennakoitavaksi. Maankäytön, asumisen, liikenteen sekä palvelurakenteiden ja elinkeinoelämän toimintaedellytykset yhteensovittaen, tehokkaasti toimien sekä taloudellisen ohjauksen avulla varmistetaan, että kasvun kestävyys taataan, liikenteen haitat minimoidaan ja resurssit käytetään tehokkaasti. Liikennepolitiikassa, liikennepalvelujen hankinnassa ja liikenneolosuhteiden kehittämisessä huomioidaan esteettömyys sekä joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn edistäminen tarkoituksenmukaisella tavalla.

Liikenneverkon kunnan osalta ensisijaisesti varmistetaan keskeisen väyläverkon tarkoituksenmukainen kunto sekä koko verkon päivittäinen liikennöitävyys ja hoitotaso. Aiempaa enemmän painotetaan raideliikenteen täsmällisyyttä ja toimintavarmuutta.

Kuljetusjärjestelmän ja liikennepalvelujen logistista varmuutta kehitetään yhteistyönä.

Joukkoliikenteestä luodaan pidemmän aikavälin kuluessa eri osapuolten yhteistyönä kaikille käyttäjäryhmille helppokäyttöinen ja yhtenäinen palvelukokonaisuus, joka sisältää myös käyttäjäystävällisen, yhteentoimivan joukkoliikenteen maksu- ja informaatiojärjestelmän.

Julkisen liikenteen tehostamiseksi sekä julkisten liikennepalvelujen turvaamiseksi myös haja-asutusalueilla on selvitetty avoimen joukkoliikenteen ja julkisin varoin rahoitettavien henkilökuljetusten yhdistämistä ja sitä viedään eteenpäin yhteistyössä eri tahojen kanssa.

Kaupunkiseutujen liikenneolosuhteiden parantamiseksi tehostetaan olemassa olevan kapasiteetin käyttöä sekä edistetään kaupunkiseutujen joukkoliikennettä, erityisesti raideliikennettä ja sen liityntäyhteyksiä ja pyritään löytämään ratkaisu liityntäpysäköinnin järjestämistapoihin sekä parannetaan kävelyn ja pyöräilyn olosuhteita. Maankäytön, asumisen ja liikenteen kattavien MAL-aiesopimusmenettelyn edistämiseksi valtio rahoittaa pieniä kustannustehokkaita hankkeita kuluvalle hallituskaudella.

Liikenteen turvallisuusvision mukaan kenenkään ei tarvitse kuolla eikä loukkaantua vakavasti liikenteessä. Vision toteutumista edistetään vastuullisuutta korostaviin sekä ennalta ehkäiseviin ja riskianalyytipohjaisiin toimintamalleihin perustuvalla pitkäjänteisellä ja poikkihallinnollisella liikennejärjestelmän kehittämisellä. Yleisesti turvallisuustilanne liikenteessä on kehittynyt myönteisesti. Pitkäjänteisen poikkihallinnollisen turvallisuustyön tuloksena Suomen tieliikenteen turvallisuuskehitys kääntyi 2012 parempaan suuntaan. Tieliikenteessä kuolleiden määrä, 254 henkilöä, oli alhaisin sotien jälkeen. Kaupallisessa lentoliikenteessä, merenkulussa ja rautatieliikenteessä

liikennekuolemat ja vakavat loukkaantumiset ovat harvinaisia. Lentoliikenteen, merenkulun ja rautatieliikenteen saavutetun turvallisuustason säilyttäminen edellyttää kuitenkin jatkuvaa määrätietoista turvallisuustyötä.

Liikenteen aiheuttamia haittoja vähennetään vaikuttamalla liikkumistarpeeseen sekä liikkumis- ja kuljetusvalintoihin vero- ja maksupolitiikalla sekä informaatiolla sekä ohjaamalla liikennettä aiempaa enemmän kestävien liikennemuotojen varaan. Edistetään kestävien polttoaineiden ja vähäpäästöisten ajoneuvoteknologioiden sekä käyttäjälähtöisten liikkumismuotojen kehittämistä. Lisäksi kiinnitetään erityistä huomiota myös liikenteen energiatehokkuuden parantamiseen.

Liikennepolitiikkaa tukevia määrärahoja ovat perusväylänpidon määrärahat, liikenneverkon kehittäminen, liikenteen viranomaispalvelut, joukkoliikenteen palvelujen ostot sekä tuet, merenkulkuelinkeinon tukeminen, ilmaliikenteen korvaukset ja tuet sekä tienpidon valtionavut.

Liikenne- ja viestintäministeriö asettaa *liikenteen toimialalle* seuraavat yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet:

- Matka- ja kuljetusketjut toimivat sujuvasti ja turvallisesti hyvinvointia ja kilpailukykyä edistäen.
- Liikennejärjestelmän toimintavarmuus paranee.
- Joukkoliikenteen palvelutasoa parannetaan, tavoitteena matkustajamäärien kasvu ja yksityisautoilun vähentäminen. Erityisen huomion kohteena on raideliikenteen lisääminen ja palvelutason parantaminen.
- Suomi on liikenneturvallisuudeltaan Euroopan parhaiden maiden joukossa. Tieliikenteen turvallisuus paranee jatkuvasti.
- Liikenteen kasvihuonekaasupäästöjä vähennetään Suomen kansainvälisten sopimusten mukaisesti. Liikenteen terveydelle ja luonnolle aiheuttamat haitat minimoidaan.
- Liikennejärjestelmän ylläpidon ja kehittämisen sekä liikennetoimialan toiminnan tehokkuus paranee käyttäen hyväksi monipuolisesti erilaisia keinoja mm. tieto- ja viestintäteknologiaa.

Tutkimus

Hallinnonalalla tutkimustoimintaa harjoittaa Ilmatieteen laitos, joka on keskeisessä roolissa yhteiskunnan ilmastonmuutoksen sopeutumiseen tarvittavan perustiedon tuottamisessa. Tuotettavalla tiedolla edistetään turvallisuutta.

Hallinnonalan yhteiset tavoitteet

Lisäksi liikenne- ja viestintäministeriö asettaa koko hallinnonalalle seuraavat tavoitteet:

- Huolehditaan yhteiskunnan turvaamiseen liittyvien tehtävien toteuttamisesta.
- Hallinnonalan toiminnan tuottavuutta parannetaan.
- Kehitetään liikenne- ja viestintäalalla tarvittavaa osaamista ja asiantuntemusta sekä tuotetaan tietoa lainsäädännön ja poliittisen päätöksenteon pohjaksi.
- Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan toimintaa kehitetään edelleen tavalla, joka edistää sekä toimialan yhteiskunnallista vaikuttavuutta että hallinnonalan virastojen ja laitosten toiminnallista tuloksellisuutta, taloudellisuutta ja tuottavuutta.
- Lainsäädäntötyö täyttää valtioneuvoston asettamat laatuvaatimukset.
- Inhimillistä pääomaa kehitetään.

Valtion yhtiöt

Liikenne- ja viestintäministeriön omistajaohjauksessa ovat valtion yhtiöt Finavia Oyj ja Finnipilot Pilotage Oy, joiden tavoitteena on tukea liikenteen toimialalle asetettuja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteiden toteutumista.

Määrärahat ja tuloarviot

Hallinnonalalle ehdotetaan määrärahoja 2 969 milj. euroa. Poliittikalohkoille ehdotetaan määrärahoja seuraavasti: hallinto ja toimialan yhteiset menot 406 milj. euroa, liikenneverkko 1 701 milj. euroa, liikenteen viranomaispalvelut 52 milj. euroa, liikenteen tukeminen ja ostopalvelut 227

milj. euroa, viestintäpalvelut ja -verkot sekä viestinnän tukeminen 534 milj. euroa sekä tutkimus 48 milj. euroa.

Liikenteen toimialan veronluonteisista maksuista tuottoarvioiltaan suurimpia ovat meriväylien pidon kustannuksia kattava väylämaksu 83,0 milj. euroa, ratavero 13,8 milj. euroa, lentoliikenteen valvontamaksu 11,1 milj. euroa, katsastustoiminnan valvontamaksu 9,6 milj. euroa sekä Kerava—Lahti -oikoradan investointivero 4,2 milj. euroa. Liikenteen toimialalta kerättävistä muista maksuista tuottoarvioiltaan suurin on radanpitoon käytettävä ratamaksu 44,3 milj. euroa. Liikenteen turvallisuusviraston maksutulojen arvioidaan olevan yhteensä 84,9 milj. euroa.

Viestinnän toimialalta arvioidaan kerättävän veronluonteisina maksuina 26,8 milj. euroa, josta huutokauppattujen ja huutokauppattujen taajuusalueiden toimilupamaksutulojen arvioidaan olevan 20,2 milj. euroa. Lisäksi Viestintäviraston arvioidaan saavan muina maksutuloina 20,3 milj. euroa.

Hallinnonalan sekalaisten tulojen arvioidaan olevan 12,3 milj. euroa.

Yhteenvetotarkastelu sukupuolivaikutuksiltaan merkittävästä toiminnasta

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan tavoitteena on tuottaa suoritteita ja julkisia palveluja, joiden käyttämiseen sekä naisilla että miehillä on tasa-arvoiset mahdollisuudet.

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan henkilöstösuunnittelun tavoitteena on oikein mitoitettu ja osaava henkilöstö, joka työskentelee hyvässä työyhteisössä, jonka työilmapiiriä seurataan ja kehitetään hyväksytyjen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmien mukaisesti.

Pääluokan valtuudet momenteittain (milj. euroa)

		2013	2014
		varsinainen	esitys
		talousarvio	
31.10.70	<i>Jäänmurtajan hankinta</i> (siirtomääräraha 3 v)		
	— sopimusvaltuus	125,0	-
31.10.77	<i>Väyläverkon kehittäminen</i> (siirtomääräraha 3 v)		
	— maa- ja vesirakennusvaltuus	287,0	84,0
31.10.78	<i>Eräät väylähankkeet</i> (siirtomääräraha 3 v)		
	— maa- ja vesirakennusvaltuus	150,0	-
31.10.79	<i>Elinkaarirahoitushankkeet</i> (siirtomääräraha 3 v)		
	— maa- ja vesirakennusvaltuus	-	660,0
31.30.46	<i>Alusinvestointien ympäristötuki</i> (siirtomääräraha 3 v)		
	— sopimusvaltuus	30,0	-
31.30.63	<i>Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen</i> (siirtomääräraha 3 v)		
	— sopimusvaltuus	173,2	-
31.30.64	<i>Saariston yhteysalusliikennepalvelujen ostot ja kehittäminen</i> (siirtomääräraha 3 v)		
	— sopimusvaltuus	1,0	-
31.30.66	<i>Yhteysalusliikennepalvelujen ostosopimukset</i> (siirtomääräraha 3 v)		
	— sopimusvaltuus	0,4	-

Hallinnonalan määrärahat vuosina 2012—2014

	v. 2012	v. 2013	v. 2014	Muutos	2013—2014
	tilinpäätös	varsinainen	esitys		
	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	%
01. Hallinto ja toimialan yhteiset menot	373 469	414 867	406 363	-8 504	-2

	v. 2012 tilinpäätös 1000 €	v. 2013 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2014 esitys 1000 €	Muutos 2013—2014	
				1000 €	%
01. Liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	21 168	20 767	20 743	-24	0
21. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 2 v)	371	720	1 154	434	60
29. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	351 302	392 752	383 438	-9 314	-2
40. Eräät valtionavut (kiinteä määräraha)	628	628	1 028	400	64
10. Liikenneverkko	1 721 985	1 702 695	1 701 493	-1 202	0
01. Liikenneviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	87 919	86 503	86 227	-276	0
20. Perusväylänpito (siirtomääräraha 2 v)	952 265	944 235	987 484	43 249	5
(34.) Valtionavustus länsimetron suunnitteluun (siirtomääräraha 2 v)	4 133	—	—	—	0
35. Valtionavustus länsimetron rakentamiseen (siirtomääräraha 3 v)	34 974	24 000	55 744	31 744	132
41. Valtionavustus eräiden lentopaikkojen rakentamiseen ja ylläpitoon (siirtomääräraha 3 v)	2 340	1 000	1 000	—	0
50. Valtionavustus yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen (siirtomääräraha 3 v)	13 000	9 000	5 000	-4 000	-44
70. Jäänmurtajan hankinta (siirtomääräraha 3 v)	—	27 000	46 000	19 000	70
76. Maa- ja vesialueiden hankinnat ja korvaukset (arviomääräraha)	51 832	34 997	34 997	—	0
77. Väyläverkon kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	454 525	361 700	391 041	29 341	8
78. Eräät väylähankkeet (siirtomääräraha 3 v)	73 100	167 260	25 000	-142 260	-85
79. Elinkaarirahoitushankkeet (siirtomääräraha 3 v)	47 897	47 000	69 000	22 000	47
20. Liikenteen viranomaispalvelut	40 502	42 591	52 385	9 794	23

	v. 2012 tilinpäätös 1000 €	v. 2013 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2014 esitys 1000 €	Muutos 2013—2014	
				1000 €	%
01. Liikenteen turvallisuusviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	40 502	42 591	52 385	9 794	24
30. Liikenteen tukeminen ja ostopalvelut	197 023	237 808	227 362	-10 446	-4
42. Valtionavustus koulutuksesta (siirtomääräraha 3 v)	841	841	841	—	0
43. Meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyn parantaminen (arviomääräraha)	78 774	81 000	84 700	3 700	5
46. Alusinvestointien ympäristötuki (siirtomääräraha 3 v)	2 000	38 000	20 000	-18 000	-47
50. Lästimaksuista suoritettavat avustukset (arviomääräraha)	939	800	800	—	0
51. Luotsauksen hintatuki (siirtomääräraha 2 v)	4 200	4 200	4 200	—	0
63. Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	99 262	100 243	100 773	530	1
64. Saariston yhteysalusliikennepalvelujen ostot ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	11 007	12 724	10 745	-1 979	-16
66. Yhteysalusliikennepalvelujen ostosopimukset (siirtomääräraha 3 v)	—	0	5 303	5 303	0
40. Viestintäpalvelut ja -verkot sekä viestinnän tukeminen	24 705	519 895	534 045	14 150	3
01. Viestintäviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	9 605	9 895	11 045	1 150	12
42. Sanomalehdistön tuki (kiinteä määräraha)	500	500	500	—	0
(43.) Digitaalisten palveluiden toimintaympäristön kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	4 100	—	—	—	0
50. Valtionavustus valtakunnallisen laajakaistahankkeen toteuttamiseen (siirtomääräraha 3 v)	10 500	9 500	10 500	1 000	11
60. Siirto valtion televisio- ja radorahastoon (siirtomääräraha 3 v)	—	500 000	512 000	12 000	2
50. Tutkimus	43 142	45 776	47 672	1 896	4

	v. 2012 tilinpäätös 1000 €	v. 2013 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2014 esitys 1000 €	Muutos 2013—2014 1000 €	%
01. Ilmatieteen laitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	43 142	45 776	47 672	1 896	4
Yhteensä	2 400 826	2 963 632	2 969 320	5 688	0

	TP 2012	TA 2013	TA 2014
Henkilöstön kokonaismäärä	2 296	2 175	2 243

01. Hallinto ja toimialan yhteiset menot

Selvitysosa: Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala palvelee yhteiskuntaa vastaamalla toimivista ja turvallisista liikenne- ja viestintäyhteisistä kestävin ratkaisuin.

01. Liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 20 743 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) lähialueyhteistyöhankkeiden menoihin
- 2) kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksujen maksamiseen
- 3) vastikkeettomien menojen maksamiseen kansainvälisille yhteisöille.

Selvitysosa: Liikenne- ja viestintäministeriö asettaa alustavasti toiminnalleen vuodelle 2014 seuraavat toiminnalliset tavoitteet, jotka tukevat hallinnonalalle asetettuja yhteisiä tavoitteita:

Tuotokset ja laadunhallinta

- Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan toimintaa kehitetään edelleen tavalla, joka edistää sekä toimialan yhteiskunnallista vaikuttavuutta että hallinnonalan virastojen ja laitosten toiminnallista tuloksellisuutta, taloudellisuutta ja tuottavuutta.
- Lainsäädäntötyö täyttää valtioneuvoston asettamat laatuvaatimukset.

Toiminnallinen tehokkuus

- Kokonaistuottavuus paranee vuosittain 2 % ja työn tuottavuus 1 % suhteessa edelliseen vuoteen.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2012 toteutuma	2013 varsinainen talousarvio	2014 esitys
Bruttomenot	20 157	21 067	20 823
Bruttotulot	335	300	80
Nettomenot	19 822	20 767	20 743
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	4 906		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	6 253		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Julkisen hallinnon atk-menosäästö, II-kohdennus (HO)	-42
--	-----

Palkkausten tarkistukset	51
Yhteishankintojen lisääminen (HO)	-33
Yhteensä	-24

2014 talousarvio	20 743 000
2013 talousarvio	20 767 000
2012 tilinpäätös	21 168 000

21. *Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha* (siirtomääräraha 2 v)
Momentille myönnetään 1 154 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää hallinnonalan tuottavuuden edistämiseen tähtäävien investointien, tutkimusten, selvitysten sekä koulutus- ja muiden palvelujen hankintaan.

Selvitysosa: Momentille on koottu hallinnonalan tuottavuustoimenpiteistä aiheutuneita säästöjä vastaavat määrärahat siltä osin kuin niitä ei ole käytetty muiden määrärahojen lisäyksinä.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos	434
Yhteensä	434

2014 talousarvio	1 154 000
2013 talousarvio	720 000
2012 tilinpäätös	371 000

29. *Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot* (arviomääräraha)
Momentille myönnetään 383 438 000 euroa.

2014 talousarvio	383 438 000
2013 talousarvio	392 752 000
2012 tilinpäätös	351 301 823

40. *Eräät valtionavut* (kiinteä määräraha)
Momentille myönnetään 1 028 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustusten maksamiseen liikenne- ja viestintäalan yhteisöjen ja museotoiminnan sekä digitaalisten palveluiden kehittämistä ja niiden turvallista käyttöä sekä viestintävalmiuksia edistävien hankkeiden tukemiseksi. Lisäksi määrärahaa saa käyttää Kiinteistö Oy Tieliikennemuseolle myönnettävään avustukseen.

Selvitysosa: Määräraha on tarkoitettu käytettäväksi liikenne- ja viestintäalan museoiden tukemiseen sekä viranomaistehtävissä avustamisesta aiheutuvien kustannusten kattamiseen. Määrärahaa saa käyttää avustuksen maksamiseen hankkeisiin, joilla edistetään digitaalisten palveluiden kehittämistä ja niiden turvallista käyttöä, itsesääntelytoimenpiteitä sekä viestintävalmiuksia. Määrärahasta on tarkoitus osoittaa v. 2014 Kiinteistö Oy Tieliikennemuseolle 400 000 euroa Mobilian keskustalon peruskorjaukseen ja laajentamiseen. Määräraha on siirtoa momentilta 31.10.20. Vuonna 2015 Mobilian keskustalon peruskorjauksen ja laajentamisen tarvitsema määräraha on 350 000 euroa.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Liikenne- ja viestintäalan museot	385 000
-----------------------------------	---------

Mobilia-säätiö	134 000
Kiinteistö Oy Tieliikennemuseo	400 000
Liikennealan yhteisöt	25 000
Tietoyhteiskuntahankkeet	84 000
Yhteensä	1 028 000

2014 talousarvio	1 028 000
2013 talousarvio	628 000
2012 tilinpäätös	628 000

10. Liikenneverkko

Selvitysosa: Liikenneverkko muodostuu maantieverkosta, rataverkosta ja vesiväylistä. Maantieverkon pituus oli 78 111 km, rataverkon pituus 5 944 km ja vesiväylien pituus 16 254 km vuoden 2012 lopussa. Vastaava väyläomaisuuden kirjanpitoarvo oli maantieverkon osalta 15,0 mrd. euroa, rataverkon osalta 3,7 mrd. euroa ja vesiväylien osalta 0,2 mrd. euroa. Liikenneverkon jälleenhankinta-arvo on yli 50 mrd. euroa.

Maanteiden, rautateiden ja vesiväylien huonokuntoisten rakenteiden arvioitu yhteenlaskettu korjaustarve (ns. korjausvelka) on noin 2 mrd. euroa. Kun käyttökelpoinen infra voi aina sisältää myös huonokuntoisia osia, todellinen korjaustarve on suuruusluokkaa 800—1 000 milj. euroa, joka edellyttäisi vuosittaista n. 60 milj. euron lisärahoitusta. Osa huonokuntoisista rakenteista vaikuttaa suoraan tämän päivän liikenteeseen ja osa välillisesti pidemmällä aikavälillä.

Liikenneverkon tasearvo (milj. euroa)

	v. 2012	v. 2013 (arvio)	v. 2014 (arvio)
Tiet	15 000	14 944	14 900
Radat	3 710	3 837	3 910
Vesiväylät	207	198	190
Yhteensä	18 917	18 979	19 000

Valtion omistaman liikenneverkon ylläpitoon eli perusväylänpitoon käytetään 1,061 milj. euroa bruttona ja kehittämiseen 566 milj. euroa ml. jäänmurtajan hankinta ja maa-alueiden hankinta.

Vuonna 2014 käynnistetään liikennepoliittisen selonteon mukaisesti neljä uutta kehittämishanketta: vt 4 Rovaniemen kohta, vt 5 Mikkelin kohta, mt 101 Kehä I parantaminen sekä elinkaarihanke E18 Hamina—Vaalimaa. Perusväylänpidossa käynnistetään hankeohjelma päätösten routa- ja pehmeikkökorjauksille, jolla parannetaan junaliikenteen turvallisuutta, sujuvuutta ja täsmällisyyttä sekä hankeohjelma raakapuuterminaalit, jossa tehdään parannustoimia nykyisiin raakapuun kuormauspaikkoihin ja lisäksi rakennetaan uusia terminaalieja. Lisäksi jatketaan v. 2013 aloitettua hankeohjelmaa tie-, meri- ja rautatieliikenteen ohjausjärjestelmien uusimiseksi.

Liikenne- ja viestintäministeriö asettaa alustavasti Liikennevirastolle vuodelle 2014 seuraavat toiminnalliset tavoitteet, jotka tukevat pääluokkaperusteluissa liikenteen toimialalle asetettuja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteita ja hallinnonalalle asetettuja yhteisiä tavoitteita.

Tulostavoite	2013		2014 tavoite
	2012 toteutuma	tavoite/ennuste	

TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA

Palvelukyky ja laatu

	2012	2013	2014
	toteutuma	tavoite/ ennuste	tavoite
Tulostavoite			
Kansalaisten tyytyväisyys matkojen toimivuuteen (asteikko 1—5)	..	3,5	..
Elinkeinoelämän tyytyväisyys kuljetusten toimivuuteen (asteikko 1—5)	..	3,9	..
Sidosryhmien tyytyväisyys Liikenneviraston toimintaan (asteikko 1—5)	3,5	3,5	3,5
Matka- ja kuljetusketjujen toimivuus			
Radanpidosta johtuvat viivästykset kaukoliikenteessä, % junista 5 min.	3,9	4	4
Radanpidosta johtuvat viivästykset lähiliikenteessä, % junista 3 min.	2,0	2,0	1,5
Jäänmurtopalveluiden odotusaika, h,	3,1	3,5	3,5
Väylien kunto			
Kauppamerenkulun huonokuntoiset väylät, km, enintään	370	360	340
Päällystetyt tiet kuntoluokissa huono ja erittäin huono, km, (keskeinen/muu tieverkko) enintään	762/3 576	850/4 250	800/5 000
Maantie- ja ratasillat kuntoluokissa huono ja erittäin huono, kpl, enintään	737	800	800
Radan huonosta kunnosta johtuvat liikenne rajoitukset, km, (keskeinen rataverkko/muu rataverkko), enintään	44/185	50/260	50/300
Liikenneturvallisuus ja ympäristö			
Tieliikenteen henkilövahinko-onn. vähenemä perusväylänpidon toimin, kpl	23,9	23	23
Väylänpidon meluntorjunnan vaikutus, henkilö/vuosi	1 000	3 290	985
Pohjavesien pilaantumisriskin vähenemä väylänpidon toimin, km	5,5	7,4	5,7
TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS			
Tuottavuus ja kokonaistaloudellisuus			
Työn tuottavuuden kasvu, %	0,4	1	1
Kokonaistuottavuuden kasvu, %	2,9	0,2	0,2

Liikenneviraston menot ja tulot (milj. euroa)¹

	2012	2013	2014
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Toimintamenot (01)	87,9	86,5	84,2
— Tulot toiminnasta	1,5	2,0	2,0
— Toimintamenot	89,4	88,5	86,2
— Hallinto	84,1	81,5	80,2
— T&K	5,3	7,0	6,0
Perusväylänpito (20)	920,9	944,2	987,5
Tulot	90,5	73,9	73,5
— Yhteisrahoitteisen toiminnan tulot		15,7	18,3
— Ratamaksu	43,7	44,8	44,3
— Muut tulot		13,4	10,9
Menot	1 011,4	1 018,1	1 061,0
— Hoito		323,0	334,0
— Käyttö		60,0	60,0
— Korjaus		79,0	79,0
— Elinkaaren hallinta		273,0	276,4
— Omaisuuden hallinta		19,0	17,0
— Liikenneväylien parantamisinvestoinnit		65,1	75,0
— Liikenteen hallinnan järjestelmät		5,0	23,0
— Suunnittelu		15,0	15,0
— Liikenteen ohjaus ja informaatio		75,0	74,6
— Jäänmurto		49,0	50,0

	2012	2013	2014
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
— Maantielauttaliikenne		48,0	50,0
— Merikartoitus		7,0	7,0
Kehittämisinvestoinnit (70, 76, 77, 78, 79)	627,3	611,0	566,0
Jäänmurtajan hankinta (70)	-	27,0	46,0
Maa- ja vesialueiden hankinnat ja korvaukset (76)	51,8	35,0	35,0
Väyläverkon kehittäminen (77)	454,5	361,7	391,0
Eräät väylähankkeet (78)	73,1	167,3	25,0
Elinkaarirahoitushankkeet (79)	47,9	47,0	69,0
Nettomenot yhteensä	1 667,5	1 641,7	1 637,7
Bruttomenot yhteensä	1 728,1	1 717,6	1 713,3

¹⁾ Perusväylänpidon tuoteryhmittelyä on muutettu vuodesta 2014 alkaen.

Väylämaksulain mukaisen toiminnan tehtävien kehitys ja väylämaksutulot (11.19.06)

	2012	2013		2014	
	toteutuma	arvio	muutos	arvio	muutos
Väylämaksuilla katettava toiminta					
Ulkomaan tavaraliikenne rannikolla, milj. tonnia	91 548	94 000	2,7 %	96 000	2,1 %
Matkustajaliikenne, milj. matkustajaa	18,0	18,0	0,0 %	18,0	0,0 %
Väylämaksutuotot, 1 000 euroa	81 374	82 188	1,0 %	83 010	1,0 %
Muut tuotot, 1 000 euroa	511	516	1,0 %	520	0,8 %
Kustannukset, 1 000 euroa	82 797	88 825	7,3 %	88 414	-0,5 %
Kustannusvastaavuus	98,9 %	93,1 %	-5,8 %-yks	94,5 %	+1,4 %-yks

01. Liikenneviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 86 227 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) lähialueyhteistyöhankkeiden menoihin
- 2) kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksujen maksamiseen.

Selvitysosa: Liikenneviraston tehtävänä on vastata liikenteen palvelutason ylläpidosta ja kehittämisestä valtion hallinnoimilla liikenneväylillä. Virasto edistää toiminnallaan koko liikennejärjestelmän toimivuutta, liikenteen turvallisuutta, alueiden tasapainoista kehitystä ja kestävästä kehitystä. Julkisten tietovarantojen avaaminen on otettu huomioon 0,87 milj. euron suuruisena määrärahan lisäyksenä joukkoliikenteen reitti- ja aikataulutietojen avaamisesta aiheutuviin menoihin.

Liikennevirasto kehittää toimintaansa erityisesti koko liikennejärjestelmän näkökulmasta parantamalla liikennemuotojen yhteistoimintaa ja tuottavuusedellytyksiä.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2012	2013	2014
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Bruttomenot	84 098	88 503	88 227
Bruttotulot	1 550	2 000	2 000
Nettomenot	82 548	86 503	86 227

	2012	2013	2014
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	14 786		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	20 156		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Julkisen hallinnon atk-menosäästö, II-kohdennus (HO)			-338
Julkisten tietovarantojen avaaminen (HO)			870
Tasomuutos			-808
Yhteensä			-276

2014 talousarvio	86 227 000
2013 talousarvio	86 503 000
2012 tilinpäätös	87 919 000

20. Perusväylänpito (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 987 484 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) väylien hoidosta, käytöstä, korjauksista, elinkaaren hallinnasta, omaisuuden hallinnasta, liikenneväylien parantamisinvestoinneista, liikenteen hallinnan järjestelmistä, suunnittelusta, liikenteen ohjauksesta ja informaatiosta, jäänmurrosta, maantielauttaliikenteestä, merikartoituksesta ja muista väylänpitäjän vastuulle kuuluvista tehtävistä aiheutuvien menojen sekä väylänpidosta aiheutuvien vahingonkorvauksien maksamiseen

2) toimintamäärärahan vakiosisältöisen käyttötarkoituksen mukaisesti sellaisten välttämättömien lakisääteisten velvoitteiden tekemiseen, joista voi aiheutua menoja myös tulevana varainhoitovuosina

3) EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen

4) väliaikaisesti radanpidon materiaalityökalujen maksamiseen ennen materiaalin kohdentamista sijoitusmenomomentille budjetoiduille väylien kehittämishankkeille.

Nettobudjetoinnissa otetaan huomioon ratamaksu, yhteisrahoitteisen toiminnan tulot, Saimaan kanavan lupamaksutulot, maksullisen palvelutoiminnan tulot ja omaisuuden myyntituotot lukuun ottamatta kiinteän omaisuuden myyntituloja sekä väylänpidon vahingonkorvaustulot.

Selvitysosa: Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon nettobudjetoituina tuloina 44,3 milj. euron ratamaksun perusmaksu. Liikennevirasto tulouttaa lisäksi rataverolain perusteella momentille 11.19.03 yhteensä 18 milj. euroa rataveroa.

Olemassa oleva liikenneverkko pidetään kunnossa *perusväylänpidon* toimin. Perusväylänpidon määrärahoilla rahoitetaan tien- ja radanpitoa sekä vesiväylänpitoa. Maantielain mukaan tienpito käsittää maantien suunnittelun, rakentamisen, kunnossapidon ja liikenteen hallinnan. Maantien rakentamisella tarkoitetaan uuden tien tekemistä ja tien parantamista. Ratalain mukaan *radanpidolla* tarkoitetaan rautatien ja siihen liittyvän kiinteän omaisuuden suunnittelua, hankintaa, rakentamista, hallintaa ja kunnossapitoa sekä olemassa olevan rautatien parantamista. Rakentamisella tarkoitetaan uuden rautatien rakentamista ja olemassa olevan rautatien parantamista.

Perusväylänpidon määrärahan suuntaamista maantie- ja ratalain mukaisiin tarkoituksiin on momentin selvitysosassa pyritty yhtenäistämään ja selkeyttämään toiminnan mukaisesti. Väylänpito jaetaan päivittäiseen kunnossapitoon, ylläpitoon, parantamiseen sekä liikennepalveluihin. Nämä on

jaettu edelleen momentin päätösosassa mainittuihin osiin. Päivittäistä kunnossapitoa ovat hoito ja käyttö, ylläpitoa korjaukset, elinkaaren hallinta sekä maisuuden hallinta. Parantamista ovat liikenneväylien parantamisinvestoinnit (pienehköt rakennuskohteet), liikenteen hallinnan järjestelmät sekä hankesuunnittelua edeltävä suunnittelu. Liikennepalvelut käsittävät liikenteen ohjauksen ja informaation, jäänmurron, maantielauttaliikenteen ja merikartoituksen. Vesiväyläinfraa koskevaa erillistä lakia ei ole, vesilaissa käsitellään väylän rakentamista ja ylläpitoa. Perusväylänpidon rahoituksesta lähes 3/4 on sidottu pitkäkestoisiin indeksisidonnaisiin sopimuksiin.

Päivittäiseen kunnossapitoon arvioidaan käytettävän 394 milj. euroa. Päivittäinen kunnossapito muodostuu liikenneverkon hoidosta ja käytöstä. Väylien hoidolla (334 milj. euroa) varmistetaan liikenneverkon päivittäinen liikennöitävyys. Hoitomenot lisääntyvät 11 milj. euroa vuodesta 2013 kustannustason nousun vuoksi. Käyttömenot (60 milj. euroa) aiheutuvat väylien ja niiden laitteiden toiminnan edellyttämästä energiasta sekä sähkö- ja ict-järjestelmien tarvitsemista tukipalveluista.

Ylläpitoon käytetään 373 milj. euroa. Ylläpidolla korjataan liikenneverkon ja sen erityisrakenteiden kulumisesta ja ikääntymisestä aiheutuvia vaurioita ja uusitaan toimivuudeltaan heikkeneviä rakenteita. Ylläpidolla varmistetaan rakenteiden toimivuus niiden elinkaaren ajan. Ylläpito on verkon jaksottaista kunnossapitoa, jota tehdään 5-30 vuoden välein rakenteiden keston mukaan. Ylläpito muodostuu korjauksista, elinkaaren hallinnasta ja omaisuuden hallinnasta. Korjaukset (79 milj. euroa) ovat akuutteja toimia, jotka kohdistuvat yksittäisiin kohteisiin. Elinkaaren hallinta (276 milj. euroa) on laajaan väyläverkon osan tai suuren yksittäisen kohteen suunnitelmallista korjausta ja uusimista ml. hankeohjelma pääratojen routa- ja pehmeikkökorjauksille (5 milj. euroa), jolla parannetaan junaliikenteen turvallisuutta, sujuvuutta ja täsmällisyyttä. Näillä toimilla estetään kunnan heikkenemisen haittavaikutukset liikenteelle. Omaisuuden hallinnan määrärahoilla (17 milj. euroa) ylläpidetään väylänpitoon tarvittavia tuotantokiinteistöjä.

Parantamiseen käytetään 113 milj. euroa ja sillä pidetään väylän palvelutaso lisääntyneen liikenteen tai maankäytön muutosten edellyttämällä tasolla. Liikenneväylien parantamisinvestoinneilla (75 milj. euroa) rahoitetaan pienehköjä rakennuskohteita ja niihin liittyvä hankesuunnittelu ml. raakaputerminaalien hankeohjelma (5 milj. euroa) sekä raskaiden ajoneuvojen mitta- ja painokorotusten hankeohjelma (15 milj. euroa). Liikenteen hallinnan järjestelmät (23 milj. euroa) ovat liikennekeskusten käyttämien järjestelmien pienimuotoista uusimistauusimista ml. v. 2013 aloitettu hankeohjelmaa tie-, meri- ja rautatieliikenteen ohjausjärjestelmien uusimiseksi. Suunnittelu (15 milj. euroa) on hankesuunnittelua edeltävää esi- ja yleissuunnittelua, liikennejärjestelmäsuunnittelua ja tarveselvityksiä.

Liikennepalveluihin käytetään 182 milj. euroa. Liikennepalvelut muodostuvat liikenteen ohjauksesta ja informaatiosta (75 milj. euroa), jäänmurrosta (50 milj. euroa), maantielauttaliikenteestä (50 milj. euroa) ja merikartoituksesta (7 milj. euroa). Toimilla edistetään liikenteen, kuljetusten ja liikkumisen turvallisuutta, sujuvuutta ja ympäristöystävällisyyttä. Liikenteen ohjauksen ja informaation menot muodostuvat pääosin rataliikennekeskuksen, tieliikennekeskusten ja VTS-keskusten palveluiden ostoista. Julkisten tietovarantojen avaaminen on otettu huomioon 0,62 milj. euron suuruisena määrärahan lisäyksenä liikenteen ohjaus ja informaatio – tuotteelle liikenneverkkoaineistojen avaamisesta aiheutuviin menoihin. Jäänmurron menot on mitoitettu jäänmurtajien 650 toimintapäivän mukaan ja väylämaksulain mukaisten tehtävien kustannusvastaavuuden arvioidaan olevan 94,5 % v. 2014. Väylämaksun tarkoituksena on kattaa kauppamerenkulun väylien rakentamisesta, hoidosta ja ylläpidosta sekä alusliikennepalvelusta ja jäänmurtajien avustustoiminnasta aiheutuvat kustannukset. Maantielauttaliikenteen menot muodostuvat lautta-alusten ja lossien liikennöinnistä. Merikartoitus sisältää merenmittauksen ja merikarttojen valmistuksen menot.

Liikenneverkon toimivuutta mitataan kansalaisille, elinkeinoelämälle ja sidosryhmille ja palveluntuottajille tehdyillä tyytyväisyystutkimuksilla vähintään joka toinen vuosi. Tyytyväisyys säilyy hyvällä tasolla. Matka- ja kuljetusketjujen toimivuuden turvaamisessa keskitytään junaliikenteen täsmällisyyden parantamiseen ja jäänmurtopalveluiden riittävyyden varmistamiseen.

Väylien kuntoa turvaavat toimet mitoitetaan siten, että kauppamerenkulun huonokuntoisten väylien määrä vähenee ja huonokuntoisten maantie- ja rautatiesiltojen määrä säilyy ennallaan, mutta radanpidosta aiheutuvat liikenne rajoitukset lisääntyvät hieman ja päällystetyn tieverkon kunto heikkenee.

Tieliikenteen turvallisuutta parannetaan hoidon toimenpiteillä ja taajamajärjestelyillä ja rautatieliikenteen turvallisuutta tasoristeysjärjestelyillä. Kauppamerenkulun turvallisuutta parannetaan kartoittamalla lisää vesiväyliä ja uudistamalla meriliikenteen ohjauspalveluja.

Ympäristön tilaa parannetaan pohjavesisuojauksilla ja meluntorjunnalla. Pohjavesialueita suojellaan myös korvaamalla näillä alueilla liukkaudentorjunnassa käytettävää maantiesuolaa kaliumformiaatilla.

Perusväylänpidon menot ja tulot liikennemuodoittain vuosina 2012—2014 (milj. euroa)

	2012 toteutuma		2013 varsinainen				2014 esitys		
	bruttome not	bruttotul ot	nettomen ot	brutto bruttot ulot	netto bruttot ulot	brutto bruttot ulot	netto bruttot ulot		
	Tienpito	574	22	553	557	16	541	575	16
Radanpito	357	68	289	359	57	302	393	56	337
Vesiväylänpito	80	1	79	93	1	92	93	1	92
Yhteensä	1 011	91	921	1 009	74	935	1 061	73	988

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Logistisen tehokkuuden parantaminen	15 000
Siirto momentille 31.01.40 Kiinteistö Oy Tieliikennemuseon rakentamisavustus	-400
Siirto momentilta 31.10.77 Pääratojen routa- ja pehmeikköalueiden korjaukset	5 000
Siirto momentilta 31.10.77 Raakapuuterminaalit	5 000
Siirto momentilta 31.10.77 Tie-, meri- ja rataliikenteen ohjausjärjestelmän uusiminen	16 000
Julkisten tietovarantojen avaaminen (HO)	620
Tasomuutos	2 029
Yhteensä	43 249

2014 talousarvio	987 484 000
2013 talousarvio	944 235 000
2012 tilinpäätös	952 265 000

(34.) Valtionavustus länsimetron suunnitteluun (siirtomääräraha 2 v)

2012 tilinpäätös	4 133 000
------------------	-----------

35. Valtionavustus länsimetron rakentamiseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 55 744 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustuksen maksamiseen länsimetron rakentamiseen. Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Länsimetrohankkeessa jatketaan Helsingin metroa Ruoholahdesta Matinkylään. Avustus maksetaan edellisenä vuonna toteutuneiden kustannusten perusteella. Vuoden 2012 loppuun mennessä rakentamiskustannukset ovat olleet yhteensä 222 milj. euroa. Vuonna 2013 syntyvien rakentamiskustannusten arvioidaan olevan noin 197 milj. euroa, josta valtion avustuksen 30 % osuus on 59,1 milj. euroa. Vuonna 2014 tarvittavasta määrärahasta puuttuva osa rahoitetaan aikaisempina vuosina myönnettyistä määrärahoista, jotka ovat jääneet käyttämättä.

Länsimetron rakentamisen avustamisesta on valtiolle kertynyt menoja vuosina 2011–2013 yhteensä 72,0 milj. euroa. Vuoden 2013 kustannustasossa avustusta ennakoidaan maksettavan vielä vuosina 2014–2016 yhteensä 171,1 milj. euroa.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2014	2015	2016	2017—	Yhteensä vuodesta 2014 lähtien
Ennen vuotta 2013 tehdyt sitoumukset	55 744	71 529	43 841		171 114

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Hankkeen etenemisestä aiheutuvat määrärahatarpeet	31 744
Yhteensä	31 744

2014 talousarvio	55 744 000
2013 talousarvio	24 000 000
2012 tilinpäätös	34 974 000

41. Valtionavustus eräiden lentopaikkojen rakentamiseen ja ylläpitoon (siirtomääräraha 3 v)
Momentille myönnetään 1 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustuksen maksamiseen Seinäjoen (Rengonharjun) sekä Mikkelin lentokenttien rakenteiden ja laitteiden investointeihin sekä ylläpitomenoihin. Investointiavustus saa olla enintään 90 % investointimenoista. Muiden avustusten yhteismäärä saa olla enintään 70 % käyttömenoista. Avustukset myönnetään kustannuksiin ilman arvonlisäveroa.

Selvitysosa: Määräraha on tarkoitettu v. 2014 Seinäjoen (Rengonharju) ja Mikkelin lentopaikkojen investointi- ja ylläpitomenoihin 1 milj. euroa.

2014 talousarvio	1 000 000
2013 talousarvio	1 000 000
2012 tilinpäätös	2 340 000

50. Valtionavustus yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen (siirtomääräraha 3 v)
Momentille myönnetään 5 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) yksityisistä teistä annetun lain (358/1962) ja asetuksen (1267/2000) mukaisten valtionavustusten maksamiseen yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen
- 2) tiekuntien neuvonnan ja opastamisen tukemiseen ja sitä tukevan materiaalin ja palveluiden tuottamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Määrärahaa on tarkoitettu yksityisten teiden kunnossapidon ja parantamisen tukemiseen. Määrärahaa käytetään tasa-arvoisen liikkumisen turvaamiseen sekä pysyvän asutuksen ja elinkeinoelämän tarvitsemien teiden avustamiseen.

Valtionavustus kohdistuu ensisijassa teiden parantamiseen sekä lauttojen käytön ja kunnossapidon tukemiseen. Valtionavustukseen oikeutettuja teitä on noin 55 000 km, ja niiden hoitamista varten on perustettu noin 16 000 tiekuntaa.

Avustettavia kohteita ovat vain tien liikennöitävyyden kannalta kiireellisimmät siltojen ja suurien rumpujen parantaminen tai tien vaurioitumisen korjaaminen. Tuki voi olla korkeintaan 75 % todellisista hyväksytyistä kustannuksista.

Tavanomaisissa tien parantamiskohteissa tuen osuus tällä hetkellä on 50 % ja eräissä merkittävimmissä siltakohteissa enintään 75 %. Kuntien tuki kyseisiin kohteisiin on vaihdellut välillä 0—20 %. Avustettavia lauttapaikkoja on noin 20 kpl ja niihin käytettävä tuki on noin 2 milj. euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

HO leikkaus	-3 000
Kertaluonteisen lisäyksen vähentäminen	-1 000
Yhteensä	-4 000

2014 talousarvio	5 000 000
2013 talousarvio	9 000 000
2012 tilinpäätös	13 000 000

70. Jäänmurtajan hankinta (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 46 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää uuden jäänmurtajan hankkimisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Valtuus

Liikennevirasto oikeutetaan tekemään jäänmurtajan hankkimiseksi v. 2013 myönnetyn valtuuden mukaisia sopimuksia siltä osin kuin valtuutta ei ole käytetty.

Selvitysosa: Jäänmurtaja valmistuu toimintakaudelle 2015—2016. Jäänmurtajan hankkimiseksi on vuoden 2013 talousarviossa myönnetty 125 milj. euron valtuus. Valtuuden mitoituksessa on otettu huomioon perusjäänmurtajan hankintakustannuksena noin 120 milj. euroa ja öljyntorjuntalaitteiston varustamiskustannuksena noin 5 milj. euroa. Murtajan huolto-, miehitys- ja operointimenot rahoitetaan vuodesta 2016 lähtien momentilta 31.10.20. Momentin rahoitustarve ei nouse investoinnin johdosta. Öljyntorjuntavalmiudesta aiheutuvat menot rahoitetaan momentilta 35.10.20, jonka lisärahoitustarve on 500 000 euroa aluksen käyttöönotosta lähtien.

Valtuuden käytöstä valtiolle aiheutuu menoja 52,0 milj. euroa v. 2015.

Aikaisempien vuosien valtuuksia arvioidaan uusittavan noin 10 milj. euroa. Valtuuksien uusiminen aiheutuu hankkeen etenemisen mukaan tehtävistä sopimuksista.

2014 talousarvio	46 000 000
2013 talousarvio	27 000 000

76. Maa- ja vesialueiden hankinnat ja korvaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 34 997 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) maantielain (503/2005) mukaisten maa-alueiden ja korvausten lisäksi myös näihin liittyvien välttämättömien menojen maksamiseen

2) kiinteistötoimitusmaksusta annetun lain (558/1995) mukaisten kiinteistötoimitusmaksujen maksamiseen

3) maantietä tai rautatietä varten tarvittavien alueiden sekä tilusjärjestelyihin käytettävien vaihtomaiden hankkimiseen ja korvaamiseen ennen tie- tai ratasuunnitelman hyväksymistä

4) ratalain (110/2007) mukaista toimintaa varten hankittavien maa-alueiden kauppahintojen ja korvausten maksamiseen

5) väylien ja muiden maa- ja vesirakennuskohteiden rakentamista varten tarpeellisten maa- ja vesialueiden hankintamenojen maksamiseen

6) vesilain (587/2011) mukaisten korvausten maksamiseen.

Selvitysosa: Tiealueiden hankintoihin, korvauksiin ja lunastuksiin on tarkoitus käyttää 28 440 000 euroa, rata-alueiden hankintoihin, korvauksiin ja lunastuksiin 6 540 000 euroa sekä maa- ja vesialueiden hankintoihin ja korvauksiin 17 000 euroa.

2014 talousarvio	34 997 000
2013 talousarvio	34 997 000
2012 tilinpäätös	51 832 212

77. Väyläverkon kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 391 041 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) momentille budjetoitujen väyläverkon kehittämisinvestointien toteuttamisesta aiheutuviin
- 2) sijoitusmenomomenteilta rahoitettavien investointihankkeiden hankesuunnittelusta aiheutuviin menoihin ennen kuin hankkeen aloittamisesta tehdään päätös valtion talousarvion yhteydessä.

Valtuus

Valtuus tehdä sitoumuksia uusiin väylähankkeisiin:

Liikennevirasto oikeutetaan tekemään sopimuksia alla olevassa taulukossa yksilöityihin hankkeisiin siten, että niistä aiheutuu valtiolle menoja enintään taulukossa mainittu määrä (sitoumuksista valtiolle aiheutuvien menojen enimmäismäärä):

Uudet väylähankkeet

	Sitoumuksista valtiolle aiheutuvien menojen enimmäismäärä (euroa)
1) Vt 4 Rovaniemen kohta	25 000 000
2) Vt 5 Mikkelin kohta	27 000 000
3) Mt 101 Kehä I parantaminen	32 000 000

Valtuus tehdä sitoumuksia aiempina varainhoitovuosina päätettyihin väylähankkeisiin:

Liikennevirasto oikeutetaan tekemään sopimuksia alla olevassa taulukossa yksilöityihin, aiemmissa talousarvioissa päätettyihin hankkeisiin siten, että niistä aiheutuu valtiolle menoja aiemmin tehdyt sitoumukset mukaan lukien enintään taulukossa mainittu määrä (sitoumuksista valtiolle aiheutuvien menojen enimmäismäärä, ml. aiempina varainhoitovuosina tehtyjen sitoumusten aiheuttamat menot):

Aiempina varainhoitovuosina päätyt väylähankkeet Tiehankkeet	Sitoumuksista valtiolle aiheutuvien menojen enimmäismäärä (euroa)
Vt 6 Lappeenranta— Imatra	177 000 000
Kt 51 Kirkkonummi— Kivenlahti	80 000 000
Vt 5 Päiväranta— Vuorela	90 000 000
Vt 6 Joensuun kohta E18 Haminan ohikulkutie	47 100 000
Vt 8 Sepänkylän ohikulkutie	180 000 000
Vt 19 Seinäjoen itäinen ohikulkutie	55 000 000
E18 Koskenkylä— Kotka erillishanke	63 000 000
	33 000 000
Vt 8 Turku—Pori Länsimetron liityntäyhteydet	102 500 000
	14 500 000
Ratahankkeet	
Kehärata	474 000 000
Pohjanmaan rata: Hanke Seinäjoki— Oulu palvelutason parantamiseksi 2. vaihe loppuunsaattaminen ja hanke Kokkola— Ylivieska 2. raide yhdistetään Pohjanmaan rata - hankkeeksi.	654 000 000
Vesiväylähankkeet	
Pietarsaaren meriväylä	11 400 000
Uudenkaupungin meriväylä	11 000 000

Selvitysosa: Momentille budjetoidaan kaikki valtion suoralla talousarviorahoituksella toteutettavien väylähankkeiden määrärahat. Hankkeiden ulkopuoliset rahoitusosuudet otetaan huomioon momentilla 12.31.10. Ulkopuolisella rahoitusosuudella tarkoitetaan muiden tahojen osallistumista valtion vastuulle kuuluvien liikennehankkeiden rahoittamiseen.

Hanke-erittely

			Sitoumuk sista valtiolle aiheutuvi en menojen Valmis enimmäis liikenteel määrä, le (milj. €)	Ulkopuolisen rahoituksen osuus milj. €	Arvioitu käyttö milj. €	Määrärah a v. 2014 milj. €	Rahoitust arve myöhem min milj. €
	Hyväksyt ty				ennen v- 2014		
KESKENERÄISET VÄYLÄHANKKEET							
Tiehankeet							
Vt 6 Lappeenranta—Imatra	TA 2007	2011	177,0		168,9	1,1	7,0
Kt 51 Kirkkonummi— Kivenlahti	TA 2007	2013	80,0		72,9	7,1	-
Vt 5 Päiväranta—Vuorela	LTA I 2009	2014	90,0		86,3	3,7	-
Vt 6 Joensuun kohta	LTA I 2009	2012	47,1	2,1	46,0	1,1	-
E18 Haminan ohikulkutie	TA 2011	2015	180,0		120,2	37,7	22,1
Vt 8 Sepänkylän ohikulkutie	TA 2011	2013	55,0		43,9	7,1	4,0
Vt 19 Seinäjoen itäinen ohikulkutie	TA 2011	2014	63,0		12,8	18,3	31,9
E18 Koskenkylä—Kotka erillishanke	TA 2012	2014	33,0	15,5	4,0	17,0	12,0
Vt 8 Turku—Pori	LTA 2013	2018	102,5	2,5	5,5	20,0	77,0
Länsimetron liityntäyhteydet	LTA 2013	2015	14,5	1,4	-	8,0	6,5
Ratahankeet							
Kehärata	TA 2009	2014	474,0	22,5	392,4	77,3	4,3
Pohjanmaan rata	TA 2011/ LTA III 2011	2017	654,0		248,0	156,2	249,8
Vesiväylähankkeet							
Pietarsaaren meriväylä	TA 2009	2015	11,4		4,8	3,4	3,2
Uudenkaupungin meriväylä	TA 2011	2014	11,0		6,0	5,0	-
KESKENERÄISET VÄYLÄHANKKEET YHTEENSÄ			1992,5	44,0	1211,7	363,0	417,8
VÄYLÄHANKKEIDEN SUUNNITTELU							

	Hyväksyty	Valmis liikenteelle	Sitoumuksetta valtiolle aiheutuvi en menojen enimmäismäärä, (milj. €)	Ulkopuolisen rahoituksen osuus milj. €	Arvioitu käyttö milj. € ennen v. 2014	Määräraha a v. 2014 milj. €	Rahoitustarve myöhemmin milj. €
Pisara-radan suunnittelu	TA 2012	2015		6,8	17,0	10,0	13,0
Muu kehittämisen hankesuunnittelu						5,0	-
VÄYLÄHANKKEIDEN SUUNNITTELU YHTEENSÄ				6,8	17,0	15,0	13,0
UUDET VÄYLÄHANKKEET							
Mt 101 Kehä I parantaminen	TA 2014	2018	32,0	-	-	6,0	26,0
Vt 5 Mikkelin kohta	TA 2014	2016	27,0	3,0	-	2,0	25,0
Vt 4 Rovaniemen kohta	TA 2014	2016	25,0	2,0	-	5,0	20,0
UUDET VÄYLÄHANKKEET YHTEENSÄ			84,0	5,0		13,0	71,0
YHTEENSÄ			2 076,5	55,8	1 243,7	391,0	501,8

Keskeneräisistä hankkeista aiheutuu menoja yhteensä 1 992,5 milj. euroa, josta ulkopuolisten rahoitusosuus on 44 milj. euroa. Vuoden 2013 loppuun mennessä arvioidaan hankkeiden määrärahojen kumulatiiviseksi käytöksi 1 211,7 milj. euroa. Vuonna 2014 momentin mitoituksessa on otettu huomioon menoja varten 363 milj. euroa. *Uusista hankkeista* aiheutuu valtiolle menoja yhteensä 84 milj. euroa, josta ulkopuolisten rahoitusosuus on 5 milj. euroa. Vuonna 2014 momentin mitoituksessa on otettu huomioon menoja varten 13 milj. euroa. *Väylähankkeiden suunnittelusta* aiheutuu menoja yhteensä 15 milj. euroa.

Momentin 391,0 milj. euron määrärahasta on valtion rahoitusosuutta 380,6 milj. euroa. Ulkopuoliset rahoitusosuudet hankkeista ovat 10,49 milj. euroa, jotka on otettu huomioon momentilla 12.31.10.

Pohjanmaan rata

Aikaisemmissa talousarvioissa myönnettyt sopimusvaltuudet hankkeen Seinäjoki—Oulu palvelutason parantamiseksi 2. vaihe loppuunsaattaminen määrältään 344 milj. euroa sekä hankkeen Kokkola—Ylivieska 2. raiteen toteuttamiseksi määrältään 310,0 milj. euroa yhdistetään Pohjanmaan rata -hankkeeksi ja Liikennevirastolle myönnetään oikeus saada tehdä sopimuksia hankkeen Pohjanmaan rata toteuttamiseksi siten, että niistä aiheutuu menoja valtiolle enintään 654,0 milj. euroa. Liikennevirasto saa vuonna 2014 tehdä sopimuksia hankkeen Pohjanmaan rata toteuttamiseksi siltä osin kuin Seinäjoki—Oulu palvelutason parantaminen 2. vaihe loppuunsaattaminen ja Kokkola—Ylivieska 2. raide -hankkeiden valtuuksia ei ole käytetty. Hankkeet yhdistetään saatavan synergiaedun turvaamiseksi ja liikenteelle aiheutuvien viiveiden minimoimiseksi. Hankkeen suurin riski on töiden ja junaliikenteen yhteensovituksen epäonnistuminen. Yhteensovituksella pystytään vaikuttamaan vuosittain tehtävän työn volyymiin ja junaliikenteelle aiheutuvien viiveiden määrään. Riskin hallinnalla varmistetaan ratahankkeen valmistuminen suunnitellussa aikataulussa ja minimoidaan henkilö- ja tavaraliikenteelle aiheutuvat viiveet. Kahden samalla rataosalla olevan hankkeen yhdistämistä puoltaa töiden ajoittumisten yhteensovittaminen liikenteen alaisella radalla, mikä vaikuttaa hankkeiden vuosittaiseen rahoitustarpeeseen.

Uusien hankkeiden perusteluna esitetään seuraavaa:

Mt 101 Kehä I parantaminen

Kehä I:n toimivuutta parannetaan toteuttamalla ensi vaiheessa Kivikon eritasoliittymä ja toisessa vaiheessa Espoon rajan ja Vihdintien väliset lisäkaistat, joukkoliikennejärjestelyt ja melusteet sekä Hämeenlinnan väylän eritasoliittymää täydentävät lisärampit ja melusteet. Hankkeen kustannusarvio valtion töiden osalta on 32,0 milj. euroa (MAKU-indeksi 150, 2005=100). Lisäksi Helsingin kaupunki toteuttaa oma työnään Kivikon eritasoliittymän ja siihen kuuluvat katujärjestelyt (25 milj. euroa). Hanke vähentää ruuhkia, vähentää vakavia onnettomuuksia sekä parantaa joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen toimintaedellytyksiä. Kaupunki vastaa Kivikon eritasoliittymän toteuttamisesta, josta valtio rahoittaa oman osuutenaan 10 milj. euroa vuosina 2014–2015. Kivikon eritasoliittymän toteuttaminen on edellytys Kehä I:n viereen rakennettavien asuintalojen käyttöönotolle. Muut hankkeen osuudet valtio toteuttaa vuosina 2016–2018.

Vt 5 Mikkelin kohta

Valtatiellä 5 Pitkäjärven ja Visulahden välinen osuus täydennetään nelikaistaisiksi teiksi, eritasoliittymiä parannetaan sekä rakennetaan pohjavesisuojausjauksia ja meluntorjuntaa. Hanke poistaa valtatie liikenteen kapasiteettiongelmat vilkkaimmin liikennöidyiltä kohdilta Mikkellisä. Hankkeen kustannusarvio on 27,0 milj. euroa (MAKU-indeksi 150, 2005=100), josta valtion rahoitusosuus on 24,0 milj. euroa.

Vt 4 Rovaniemen kohta

Hankkeessa parannetaan työ- ja asiointimatkojen sekä kaivostoiminnan rikastekuljetusten sujuvuutta ja turvallisuutta sekä tiivistetään kaupunkirakennetta. Hankkeessa jatketaan valtatie kaksiajoratainen osuus Oijustielle asti sekä toteutetaan Oijustien ja Vierustien eritasoliittymät, meluntorjuntaa ja kevyen liikenteen järjestelyjä sekä parannetaan katuja ja katuliittymiä. Hankkeen kustannusarvio on 25,0 milj. euroa (MAKU-indeksi 150, 2005=100), josta valtion rahoitusosuus on 23,0 milj. euroa.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2014	2015	2016	2017—	Yhteensä vuodesta 2014 lähtien
Keskeneräiset väylähankkeet	363 041	254 010	81 505	82 770	781 326
Uudet väylähankkeet	13 000	12 000	36 000	23 000	84 000
Väylähankkeet yhteensä	376 041	266 010	117 505	105 770	865 326

Aikaisempien vuosien valtuuksia arvioidaan uusittavan noin 269 milj. euroa. Uusittavilla valtuuksilla tarkoitetaan vuoden 2013 lopussa olevien käyttämättömien valtuuksien määrää.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Siirto momentille 31.10.20 Pääratojen routa- ja pehmeikköalueiden korjaukset	-5 000
Siirto momentille 31.10.20 Raakapuuterminaalit	-5 000
Siirto momentille 31.10.20 Tie-, meri- ja rataliikenteen ohjausjärjestelmien uusiminen	-16 000
Siirto momentille 31.10.79 Hamina—Vaalimaa	-3 000
Väylähankkeiden määrärahatarpeiden muutos	58 341
Yhteensä	29 341
2014 talousarvio	391 041 000
2013 talousarvio	361 700 000
2012 tilinpäätös	454 525 000

78. Eräät väylähankkeet (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 25 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) aikaisempina vuosina myönnettyistä sopimusvaltuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) väyläverkon kehittämisinvestointien toteuttamisesta aiheutuviin menoihin.

Valtuus

Liikennevirasto oikeutetaan tekemään aikaisempina vuosina myönnettyjen valtuuksien mukaisia sopimuksia siltä osin kuin valtuuksia ei ole käytetty.

Selvitysosa: Momentille budjetoidaan jälkirahoituksella rahoitettavat hankkeet, joita rahoittavat myös ulkopuoliset tahot kuten esimerkiksi kunnat ja yritykset.

Hanke-erittely

				Ulkopuolise n	Arvioitu	Määräraha	Rahoitusta
	Hyväksyt	Valmis liikenteel	Sopimusv altuus	rahoituksen	käyttö	v. 2014	myöhemm in
	ty	le	milj. €	osuus	milj. €	milj. €	milj. €
Keskeneräiset väylähankkeet							
Tiehankeet							
Turun satamayhteys (Suikkilantie)	TA 2012	2013	20,0	10,0	-	10,0	-
Vt 12 Tampereen rantaväylä	TA 2012/LT						
	A 2013	2015	61,0		-	-	61,0
E18 Kehä III, 2. vaihe	TA 2013	2015	110,0		-	15,0	95,0
Keskeneräiset väylähankkeet yhteensä			191,0	10,0	-	25,0	156,0

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2014	2015	2016	2017	Yhteensä vuodesta 2014 lähtien
Ennen vuotta 2014 tehdyt sitoumukset	25 000	76 000	55 000	25 000	181 000

Aikaisempien vuosien valtuuksia arvioidaan uusittavan noin 49,3 milj. euroa. Valtuuksien uusiminen aiheutuu hankkeiden etenemisen mukaan tehtävistä sopimuksista.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Ulkopuolisen rahoituksen muutos	-10 000
Valtion jälkirahoitusmaksujen muutos	-132 260
Yhteensä	-142 260

2014 talousarvio	25 000 000
2013 talousarvio	167 260 000
2012 tilinpäätös	73 100 000

79. Elinkaarirahoitushankkeet (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 69 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) aikaisempina vuosina myönnettyistä sopimusvaltuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) väyläverkon kehittämisinvestointien toteuttamisesta elinkaarihankkeina aiheutuviin menoihin.

Valtuus

Liikennevirasto oikeutetaan tekemään

1) aikaisempina vuosina myönnettyjen valtuuksien mukaisia sopimuksia siltä osin kuin valtuuksia ei ole käytetty

2) sopimuksia hankkeen E18 Hamina—Vaalimaa toteuttamiseksi enintään 660,0 milj. euron määrästä.

Selvitysosa: Momentille budjetoidaan kaikkien elinkaarihankkeiden valtion rahoitusosuuden edellyttämät määrärahat. Vuonna 2014 momentilta rahoitetaan kolmea elinkaarihanketta.

Uuden hankkeen perusteluna esitetään seuraavaa:

E18 Hamina—Vaalimaa

Vt 7 osuus Hamina—Vaalimaa on osa kansainvälistä E18 Tiesyhteyttä ja on elintärkeä Suomen elinkeinoelämän kuljetuksille. Tie rakennetaan koko 32 km pituisella osuudella moottoritieksi nykyisen tien pohjoispuolelle. Tieosuudelle rakennetaan viisi eritasoliittymää. Nykyinen valtatie jää rinnakaistieksi, jolle tehdään välttämättömät toiminnalliset muutokset. Hanke liittyy länsipäästään vuonna 2014 valmistuvaan Haminan ohikulkutiehen. Vaalimaalle suunniteltu rekkaparkki-alue kytkeytyy tähän hankkeeseen itäpäässä. Hanke toteutetaan elinkaarimallilla sisältäen hankkeen suunnittelun, toteutuksen, rahoituksen sekä sopimusaikaisen ylläpidon ja kunnossapidon.

Sopimuskauden pituudeksi on suunniteltu 15–20 vuotta ja arvio hankkeen kustannuksista on 660 milj. euroa. Hankkeen investointikustannus on 265 milj. euroa (MAKU-indeksi 150, 2005=100). Hankkeen rakennustyöt kohdistuvat vuosille 2015–2018.

Hanke-erittely

			Sopimusvaltuus	Arvioitu käyttö	Määräraha v. 2014	Rahoitustarve myöhemmin
	Hyväksytty	Valmis liikenteelle	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €
Keskeneräiset elinkaarihankkeet						
E18 Muurla—Lohja	LTA I 2004	2008	700,0	204,1	39,7	456,2
E18 Koskenkylä—Kotka	TA 2010	2014	650,0	13,7	26,3	610,0
Uusi elinkaarihanke						
E18 Hamina—Vaalimaa	TA 2014	2018	660,0	-	3,0	657,0
Yhteensä			2 010,0	217,8	69,0	1 723,2

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2014	2015	2016	2017—	Yhteensä vuodesta 2014 lähtien
Ennen vuotta 2014 tehdyt sitoumukset	69 000	99 800	104 500	1 518 588	1 791 888

Aikaisempien vuosien valtuuksia arvioidaan uusittavan noin 16 milj. euroa. Valtuuksien uusiminen aiheutuu hankkeiden etenemisen mukaan tehtävistä sopimuksista.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Hankkeiden etenemisen edellyttämät määrärahatarpeet	19 000
Siirto momentilta 31.10.77. E18 Hamina-Vaalimaa -hankkeen toteuttamiseen	3 000
Yhteensä	22 000

2014 talousarvio	69 000 000
2013 talousarvio	47 000 000
2012 tilinpäätös	47 897 000

20. Liikenteen viranomaispalvelut

Selvitysosa: Liikenteen turvallisuusvirasto vastaa liikenteen viranomaispalveluista. Liikenteen viranomaispalveluilla tarkoitetaan liikennejärjestelmän toiminnan varmistamiseksi tarvittavia turvallisuus-, sääntely- ja valvontatehtäviä sekä liikennejärjestelmän kestävä kehityksen kokonaisvaltaiseen edistämiseen liittyviä tehtäviä ja erilaisia liikennealan viranomaispalvelujen tuottamistehtäviä.

Nämä tehtävät liittyvät muun muassa:

- liikenteen turvallisuuden ja ympäristövaikutusten analysointiin ja näitä koskevan liikennejärjestelmän tilakuvan muodostamiseen
- liikennejärjestelmän turvallisuuden ja kestävä kehityksen edistämiseen sitoumusten ja tavoitteiden mukaisesti
- liikennejärjestelmää koskevien lähinnä turvallisuus- ja ympäristösyistä annettujen sääntöjen ja määräysten valvontaan
- ilma- ja meriliikenteen turvaamiseen
- kuljettajantutkintojen järjestämiseen
- verotus- ja rekisteröintitehtävien sekä tietopalvelutehtävien hoitamiseen
- lupien ja hyväksyntöjen myöntämiseen
- markkinavalvontaan sekä
- liikennejärjestelmän turvallisuuden ja toimivuuden varmistamiseen ja ympäristöhaittojen minimoimiseen poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa.

01. Liikenteen turvallisuusviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 52 385 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksujen maksamiseen.

Selvitysosa: Liikenne- ja viestintäministeriö asettaa alustavasti Liikenteen turvallisuusvirastolle vuodelle 2014 seuraavat toiminnalliset tavoitteet, jotka tukevat pääluokkaperusteluissa liikenteen toimialalle asetettuja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteita sekä hallinnonalalle asetettuja yhtenäisiä tavoitteita.

Tulostavoite	2012 toteutuma	2013 tavoite	2014 tavoite
---------------------	-------------------	-----------------	-----------------

TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA

Tulostavoite	2012 toteutuma	2013 tavoite	2014 tavoite
Liikennejärjestelmän turvallisuus ja ympäristö			
Turvallisuuden ja ympäristön tilakuva	Turvallisuusin dikaattorit kehitetty	Ympäristötila kuva kehitetty, turvallisuustila kuva käytössä	Turvallisuus- ja ympäristötilak uva käytössä
Vastuulliset toimintamallit (ammattiliikenne)	-	Mallit kehitetty ja koekäytetty (kolme kokeilua)	Mallit tuotteistettu ja otettu käyttöön
Vastuulliset valinnat (yksityiset)		Ajokäyttäyty misen palautejärjeste lmäkokeilut (TrafiSafe) ja autovalintatyö kalut valmiit	TrafiSafe ja autovalintatyö kalut käytössä
Kansainvälisen vaikuttamisen tehostaminen		- Vaikuttamispr osessit on tunnistettu ja vaikuttamissu unnitelma on tehty	Vaikuttamissu unnitelma toteutunut
Palvelutaso			
Asiakastyytyväisyys, asiakkaat (asteikko 1—5)	3,6	väh. 3,6	väh. 3,6
Asiakastyytyväisyys, sidosryhmät (asteikko 1—5)	3,6	väh. 3,6	väh. 3,6
TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS			
Viranomaistehtävät			
Normien antaminen määräajassa, %	95	100	100
Lupien myöntäminen tavoiteajassa, % ¹	-	90	90
Valvonnan kehittäminen riskiperusteiseksi	-	Kehitetään menetelmä riskiperusteise en valvontaan	Menetelmän toimivuuden pilotointi, toimivuuden arviointi ja hyväksyminen
Tieliikenteen katsastuksen laatu, testiautotoiminnalla mitattuna vähintään 6/9 pistettä		Tavoitepistem äärän saavuttavien katsastusasemi en osuudelle asetetaan tavoite	Toteutumista seurataan
TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS			
Työn tuottavuuden kasvu, %	-4,90	1	1
Kokonaistuottavuuden kasvu, %	-3,12	2	2
Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus, % (kolmen vuoden keskiarvo, %)	105 (4 vuoden ka)	101-109	101-108
Liiketaloudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus, % (kolmen vuoden keskiarvo, %)	134 (4 vuoden ka)	134-140	132-138

Tulostavoite	2012 toteutuma	2013 tavoite	2014 tavoite
Sähköiset palvelut ja asiointi	Määrä ja käyttöaste lisääntynyt	Määrä ja käyttöaste lisääntynyt	Määrä ja käyttöaste lisääntynyt

¹⁾ Eri liikennemuotojen henkilö-, organisaatio- ja liikennevälinelupien myöntämiselle vahvistetaan tavoiteajat.

Liikenteen turvallisuusviraston bruttomenot ovat noin 137,3 milj. euroa. Tästä maksullisen toiminnan tuloilla katetaan 84,9 milj. euroa ja loput 52,4 milj. euroa nettomäärärahalta. Nettomäärärahan mitoituksessa on otettu huomioon momentille 11.19.05 budjetoitua lentoliikenteen valvontamaksua vastaavat menot 11 100 000 euroa sekä momentille 11.19.07 budjetoitua katsastustoiminnan valvontamaksua vastaavat menot 9 570 000 euroa. Ajoneuvoverotustehtävän menot ovat 10 433 000 euroa. Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon budjettitalouden sisäiset siirrot julkisten tietovarantojen avaamisesta. Keskeisimmät julkisoikeudelliset suoritteet tulonmuodostuksen kannalta ovat tieliikenteen ajoneuvojen rekisteröintiin ja liikenteeseen ottoon, ajokokeisiin, tutkintoihin ja ajokortteihin liittyvät suoritteet sekä erilaiset henkilöiden pätevyyteen liittyvät suoritteet. Vesikulkuneuvorekisteri siirtyy v. 2014 maistraateilta Liikenteen turvallisuusvirastolle.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2012 toteutuma	2013 varsinainen talousarvio	2014 esitys
Bruttomenot	133 854	134 149	137 278
Bruttotulot	90 503	91 558	84 893
Nettomenot	43 351	42 591	52 385
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	19 615		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	16 767		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2012 toteutuma	2013 varsinainen talousarvio	2014 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot			
Julkisoikeudelliset suoritteet	81 506	82 366	76 553
— Liikennevälineiden rekisteröinti	40 176	38 825	35 270
— Pätevyyksien rekisteröinti	7 809	8 046	9 232
— Tutkinnot, luvat ja valvonta	33 521	35 495	32 051
Liiketaloudelliset suoritteet (tietopalvelu)	8 658	9 192	8 340
Tuotot yhteensä	90 164	91 558	84 893
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
Julkisoikeudelliset suoritteet	76 399	81 870	77 835
— Liikennevälineiden rekisteröinti	33 794	35 210	34 231
— Pätevyyksien rekisteröinti	7 991	8 069	9 189
— Tutkinnot, luvat ja valvonta	34 614	38 591	34 415
Liiketaloudelliset suoritteet (tietopalvelu)	6 248	7 686	7 644

	2012	2013	2014
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Kustannukset yhteensä	82 647	89 556	85 479
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)			
Julkisoikeudelliset suoritteet	5 107	496	-1 282
— Liikennevälineiden rekisteröinti	6 382	3 615	1 039
— Pätevyyksien rekisteröinti	-182	-23	43
— Tutkinnot, luvat ja valvonta	-1 093	-3 096	-2 364
Liiketaloudelliset suoritteet (tietopalvelu)	2 410	1 506	696
Kustannusvastaavuus yhteensä	7 517	2 002	-586
Kustannusvastaavuus, %			
Julkisoikeudelliset suoritteet	107	101	98
— Liikennevälineiden rekisteröinti	119	110	103
— Pätevyyksien rekisteröinti	98	100	100
— Tutkinnot, luvat ja valvonta	97	92	93
Liiketaloudelliset suoritteet (tietopalvelu)	139	120	109
Kustannusvastaavuus, % yhteensä	109	102	99

Veroluonteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2012	2013	2014
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Tuotot			
Lentoliikenteen valvontamaksu	11 101	11 545	11 100
Katsastustoiminnan valvontamaksu	-	-	9 570
Tuotot yhteensä	11 101	11 545	20 670
Kustannukset			
Lentoliikenteen valvontamaksu	11 776	11 800	11 874
Katsastustoiminnan valvontamaksu	-	-	9 570
Kustannukset yhteensä	11 776	11 800	21 444
Ylijäämä(+)/Alijäämä (-)			
Lenntoliikenteen valvontamaksu	-675	-255	-774
Katsastustoiminnan valvontamaksu	-	-	0
Ylijäämä(+)/Alijäämä (-) yhteensä	-675	-255	-774
Kustannusvastaavuus, %			
Lentoliikenteen valvontamaksu	94	98	93
Katsastustoiminnan valvontamaksu	-	-	100
Kustannusvastaavuus, %	94	98	96

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Lentoliikenteen valvontamaksun tarkistus matkustajamääräennusteeseen perustuen	-445
Julkisen hallinnon atk-säästöt: II-kohdennus (HO)	-250
Katsastustoiminnan valvontamaksu	9 570
Julkisten tietovarantojen avaaminen (HO)	877
Palkkausten tarkistukset	42
Yhteensä	9 794

2014 talousarvio	52 385 000
2013 talousarvio	42 591 000
2012 tilinpäätös	40 502 000

30. Liikenteen tukeminen ja ostopalvelut

Selvitysosa: Merenkulkupolitiikan tavoitteena on turvata Suomen kauppalaivaston myönteinen kehitys, suomalaisten merenkulkijoiden työllisyys ja huoltovarmuus. Oman kauppalaivaston tarvetta korostaa Suomen syrjäinen sijainti ja ulkomaankaupan riippuvuus merikuljetuksista Itämeren yli. Jo pelkästään huoltovarmuuskohdat edellyttävät riittävän suurta kotimaista tonnistoa. Suomen kauppalaivaston kehitys on 2000-luvulla ollut aleneva, mutta viimeksi kuluneiden kahden vuoden aikana kauppalaivasto on merkittävästi aiempaa selvästi enemmän aluksia. Kauppalaivaston keski-ikä on kuitenkin edelleenkin korkeampi kuin EU:ssa keskimäärin. Varustamojen arvioidaan tuovan Suomen lipun alle useampia uusia aluksia myös vuosien 2013—2014 aikana.

Kaukoliikenteessä joukkoliikenteen peruspalvelutasoa voidaan turvata ostamalla liikennettä tai myöntämällä yksinoikeuksia julkisen palveluvelvoitteen vastineeksi silloin kun riittävät yhteydet eivät synny markkinaehtoisesti. Peruspalvelutasoa tarkastellaan liikennejärjestelmätasolla, joten riittää, että määränpäähen päästään yhtäkin liikennemuotoa käyttäen.

Joukkoliikennejärjestelmää kehitetään vahvasti palvelutasojatteluun suuntaan. Palvelutaso perustuu asiakastarpeisiin, yhteiskunnallisiin tavoitteisiin sekä käytettävissä oleviin resursseihin. Neljällä suurimmalla kaupunkiseudulla tavoitteena on yksityisautoilun kanssa kilpailukykyinen joukkoliikenne erityisesti työmatkoilla. Keskisuurilla kaupunkiseuduilla pyritään houkuttelevaan joukkoliikenteen tarjontaan pienillä kaupunkiseuduilla ja kaupunkiseutujen läheisillä haja-asutusalueilla pyritään joukkoliikenteen peruspalvelutasoon.

Joukkoliikennelain mukaisesti joukkoliikenteen järjestämistavat muuttuvat 1.7.2014 alkaen. Muutos tapahtuu asteittain 2.12.2019 mennessä. Muutos vaikuttaa myös valtionavustuksella tuettaviin lipputyyppeihin.

Joukkoliikenteen matkustajainformaation, tietojärjestelmien sekä yhteiskäyttöisten maksujärjestelmien kehitystä edistetään. Pitkällä aikavälillä valtion rahoituksella tullaan ostamaan tai avustamaan liikennettä vain sellaisilta toimijoilta, jotka sitoutuvat joukkoliikenteen yhteiseen maksu- ja informaatiojärjestelmien kehittämistyöhön.

Saaristoliikenteen lauttojen ja yhteysalusten palvelut turvataan nykytasolla.

Liikenteen tukeminen ja ostopalvelut (milj. euroa)

	2012 toteutuma	2013	2014 esitys
		varsinainen talousarvio	
Vesiliikenne (43, 46, 50, 51)	85,9	124,0	109,7
Meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukykyyn parantaminen (43)	78,8	81,0	84,7
Alusinvestointien ympäristötuki (46)	2,0	38,0	20,0
Lästimaksuista suoritettavat avustukset (50)	0,9	0,8	0,8
Luotsauksen hintatuki (51)	4,2	4,2	4,2
Joukkoliikenteen ostot ja valtionavustukset (42, 63, 64,66)	111,1	113,7	117,7
Valtionavustus koulutuksesta (42)	0,8	0,8	0,8
Joukkoliikenteen palvelujen ostot ja kehittäminen (63)	99,3	100,2	100,8
Saariston yhteysalusliikennepalvelujen ostot ja kehittäminen (64)	11,0	12,7	10,8
Yhteysaluspalveluiden ostosopimukset (66)	-	-	5,3
Yhteensä	197,0	237,7	227,4

42. *Valtionavustus koulutuksesta* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 841 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustuksen maksamiseen rautatieliikenteen ammattikoulutuksen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin.

Selvitysosa: Määräraha on tarkoitettu rautatieliikenteen ammattikoulutusta tarjoavalle yritykselle tai yhteisölle suoritettavaan korvaukseen.

2014 talousarvio	841 000
2013 talousarvio	841 000
2012 tilinpäätös	841 000

43. *Meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyn parantaminen* (arvionmääräraha)

Momentille myönnetään 84 700 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyn parantamisesta annetun lain (1277/2007) mukaisen tuen maksamiseen kauppa-alusluetteloon merkityille aluksille.

Selvitysosa: Aluksille maksettava tuki vastaa verovelvollisen merenkulkijan kauppa-alusluetteloon merkityltä edellä tarkoitettulta alukselta saamasta merityöstä toimitettujen ennakonpidätysten ja maksettujen työnantajan sosiaaliturvamaksujen määrää sekä merimieseläkevakuutus-, työttömyysvakuutus-, tapaturmavakuutus- ja ryhmähenkivakuutusmaksujen samoin kuin vapaa-ajan ryhmähenkivakuutuksen ja vapaa-ajan lisävakuutuksen työnantajaosuuden määrää. Rajoitetusti verovelvollisten osalta tuki vastaa vain toimitetun lähdeveron ja työnantajan maksaman sosiaaliturvamaksun määrää.

Vuonna 2014 tukea maksetaan 1.7.2013—30.6.2014 välisenä aikana syntyneistä kustannuksista. Matkustaja-aluksilla, jotka saavat kuljettaa enemmän kuin 120 matkustajaa, tuki vastaa verohallinnolle toimitettujen ja maksettujen työnantajasuoritusten osalta ennakonpidätysten, työnantajan sosiaaliturvamaksujen sekä lähdeveron määrää ajalta 1.11.2013—31.10.2014.

Vuonna 2012 tukea maksettiin vajaa 79 milj. euroa. Kauppa-alusluettelossa arvioidaan v. 2014 olevan 127 tuen piiriin kuuluvaa alusta, joista 111 on lastialuksia ja 16 matkustaja-aluksia. Luetteloon merkittyjen alusten bruttovetoisuuden arvioidaan olevan yhteensä 1 481 614 tonnia. Vuonna 2012 tukea saaneiden lastialusten tuki oli keskimäärin 338 323 euroa alusta kohden ja osuus bruttopalkoista noin 37,1 %. Tukea saaneiden matkustaja-alusten tuki oli v. 2012 keskimäärin 3 234 260 euroa alusta kohden ja osuus merityöstä maksetuista bruttopalkoista noin 32,8 %.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Aluskannan mukainen määrärahatason muutos	3 700
Yhteensä	3 700

2014 talousarvio	84 700 000
2013 talousarvio	81 000 000
2012 tilinpäätös	78 773 642

46. *Alusinvestointien ympäristötuki* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 20 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää alusten ympäristönsuojelua parantavien investointitukien yleisistä ehdoista annetun valtioneuvoston asetuksen (946/2010, muut.) mukaisten valtionavustusten maksamiseen Suomeen rekisteröidylle laivanvarustustoimintaa harjoittavalle yritykselle.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Vuoden 2013 talousarviossa on myönnetty 30 milj. euron valtuus nykyisin käytössä oleviin aluksiin tehtävien ympäristönsuojelua parantaviin jälkiasennettavien laitteiden (kuten rikkipesurit ja vastaavat pakokaasupäästöjen puhdistusteknologiat) investointikustannusten tukemiseen. Vuoden 2013 talousarviossa tarkoitukseen osoitettiin 10 milj. euroa. Vuoden 2014 talousarvioon esitetään loppuosa eli 20 milj. euroa.

Vuoden 2013 talousarviossa myönnetyn 30 milj. euron valtuuden perusteella on tehty myöntöpäätökset avustuksen myöntämisestä XX aluksen jälki-investointikustannuksiin. Avustukset maksetaan investointien toteuttamisen jälkeen.

Asetus on voimassa vuoden 2014 loppuun asti.

Muutoksena vuoden 2013 talousarvioon verrattuna on, että se sisälsi myös uudisalusten ympäristötukiin osoitetun 28 milj. euron määrärahan.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos	-18 000
Yhteensä	-18 000

2014 talousarvio	20 000 000
2013 talousarvio	38 000 000
2012 tilinpäätös	2 000 000

50. Lästimaksuista suoritettavat avustukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 800 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää lästimaksuista annetun lain (189/1936) mukaisten avustusten maksamiseen ammatissaan toimivien merimiesten hyväksi tapahtuvaan huoltotoimintaan ja meripelastustoiminnan edistämiseen. Avustukset myönnetään Liikenneviraston määrittelemistä toiminnoista aiheutuviin menoihin.

Selvitysosa: Vastaava tulo on merkitty momentille 11.19.02. Lästimaksuina jaettavat varat jaetaan kokonaisuudessaan edellisen vuoden kerättyjen lästimaksujen toteutuman perusteella.

2014 talousarvio	800 000
2013 talousarvio	800 000
2012 tilinpäätös	939 369

51. Luotsauksen hintatuki (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 4 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Saimaan alueen luotsaukseen luotsauslain (940/2003) mukaisen luotsauksen hintatuen maksamiseen. Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Luotsausmaksutaso on tarkoitus pitää edelleen noin 74 % alempana kuin yleinen luotsausmaksu. Tämän johdosta liiketaloudellisesti kannattamatonta Saimaan alueen lakisääteistä luotsausta varten on tarkoitus maksaa momentin mukaista hintatukea luotsauspalveluja tuottavalle yhtiölle.

Luotsausmatkat ovat Saimaan alueella huomattavasti pidemmät kuin meriliikenteessä. Yleisen luotsausmaksun ja Saimaan luotsausmaksun välistä erotusta korvataan siten, että se on enintään Saimaan alueen (ml. kanava) alijäämän suuruinen.

2014 talousarvio	4 200 000
2013 talousarvio	4 200 000
2012 tilinpäätös	4 200 000

63. Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 100 773 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) liikenteenharjoittajille maksettaviin korvauksiin julkisia palveluhankintoja koskevien sopimusten mukaisesti siten kuin palvelusopimusasetuksessa (EY) N:o 1370/2007 säädetään
- 2) alueellisen ja paikallisen liikenteen sopimuskorvauksiin
- 3) junaliikenteen palvelujen ostoihin
- 4) lentoliikenteen palvelujen ostoihin
- 5) Merenkurkun laivaliikenteen palvelujen ostoihin
- 6) alueellisen ja paikallisen liikenteen ostoihin sekä hintavelvoitteiden korvaamiseen
- 7) suurten kaupunkiseutujen joukkoliikenteen tukemiseen
- 8) keskisuurten kaupunkiseutujen joukkoliikenteen tukemiseen
- 9) joukkoliikenteen kehittämishankkeisiin ja muihin joukkoliikenteen käyttöä edistäviin menoihin sekä liikkumisen ohjaukseen.

Määrärahasta saa myöntää avustusta joukkoliikenteen valtionavustuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (124/2012) mukaisesti kunnille ja muille yhteisöille.

Määrärahaa saa käyttää myös kulutusmenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Määräraha on tarkoitettu joukkoliikennelain (869/2009) mukaisiin menoihin sekä eräisiin muihin joukkoliikenteen palvelujen tuottamiseen ja joukkoliikenteen edistämiseen ja kehittämiseen sekä liikkumisen ohjaukseen osoitettaviin menoihin. Joukkoliikennelain mukaisesti joukkoliikenteen järjestämistavat muuttuvat 1.7.2014 alkaen. Muutos tapahtuu asteittain 2.12.2019 mennessä.

Joukkoliikenteen järjestämistavan muutos tarkoittaa sitä, että korvaa alueellisia ostoja pääsääntöisesti liikenteenharjoittajille suoraan eikä enää avusta kuntia. Kunnat maksavat myös jatkossa osuutensa kustannuksista. Vuonna 2014 valtion rahoittamasta liikenteestä arvioilta 20 % noudattaa tätä korvaus- ja järjestämistapaa. Valtio saa lipputulot, jotka budjetoidaan valtion talousarvion tuloihin. Vuoden 2014 osalta momentin mitoituksessa on otettu huomioon 1 726 000 euroa lipputuloina, jotka on budjetoitu tuloarviona momentille 12.31.10.

Määrärahan arvioitu käyttö (1 000 euroa)

Joukkoliikenteen peruspalvelutaso

Junien kaukoliikenteen osto	34 000
Alueellisen ja paikallisen liikenteen ostot, hintavelvoitteet ja kehittäminen	30 819

Kilpailukykyinen joukkoliikenne

Suurten kaupunkiseutujen joukkoliikennetuki	10 804
Keskisuurten kaupunkiseutujen joukkoliikennetuki	10 000
Junien lähiliikenteen palvelujen osto	9 100

Joukkoliikenteen erityispalvelutaso

Lentoliikenteen palvelujen osto	1 000
Merenkurkun liikenne	250

Joukkoliikenteen strateginen kehittäminen ja liikkumisen ohjaus

Kehittämishankkeet	1 954
Liikkumisen ohjaus	900

Yhteensä	100 773
-----------------	----------------

Joukkoliikenteen peruspalvelutaso

Joukkoliikenteen peruspalvelutason tavoitteena on turvata jokapäiväiset liikkumistarpeet ja liikkumisen tasa-arvo. Peruspalvelutasoisella liikenteellä tarkoitetaan kansalaisten ja elinkeinoelämän välttämättömiin liikkumistarpeisiin liittyvää palvelutasoa, joka toteutetaan koko maassa. Peruspalvelutaso määritellään liikennejärjestelmätasolla ja riittää, että se toteutuu yhdellä liikennemuodolla.

Junien kaukoliikenteen palveluiden osto

Kaukojunaliikenteen tukemisessa tavoitteena on pitää yllä ja nostaa junaliikenteen palvelutasoa ja joukkoliikenteen kulkutapaosuutta. Junaliikenteen ostoilla tyydytetään tarpeelliseksi arvioituja alueellisia ja valtakunnallisia matkustustarpeita siltä osin kuin näitä palveluja ei pystytä järjestämään markkinaehtoisesti.

Valtion ja VR-Yhtymä Oy:n välinen sopimus junien kaukoliikenteen ostoista kattaa vuodet 2012—2015 ja on kokonaisuudessaan 136,84 milj. euroa. Sopimuksella ostettavan liikenteen lisäksi VR-Yhtymä Oy on velvollinen hoitamaan henkilöjunaliikenteen yksinoikeutta koskevan käyttöoikeussopimuksen 3.12.2009—31.12.2019 mukaista liikennettä siten kuin liikenne- ja viestintäministeriö määrittelee.

Alueellisen ja paikallisen liikenteen ostot, hintavelvoitteet ja kehittäminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset rahoittavat maaseudun peruspalveluluonteista linja-autoilla ja takseilla harjoitettavaa joukkoliikennettä sekä seutu- ja työmatkalippuja koskevia hintavelvoitteita. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten myöntämän tuen perusteet määritellään valtioneuvoston asetuksessa joukkoliikenneavustuksista. Liikenteen ostoissa asetetaan peruspalvelutaso tärkeysjärjestyksessä etusijalle muuhun ostoliikenteeseen nähden. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ostamassa runkoliikenteessä arvioidaan vuonna 2014 olevan matkustajia 6 miljoonaa. Matkustajaa kohden valtion rahoitusosuus on ollut noin 5 euroa.

Joukkoliikenteen tuella kompensoidaan myös seutu-, kaupunki- ja työmatkalippujen hintavelvoitetta. Hintavelvoitteen rahoittamisen edellytyksenä on, että kunta osallistuu hintavelvoitteen kustannuksiin vähintään yhtä suurella osuudella kuin valtio. Seutu- ja kaupunkilipuilla tehtyjen matkojen määrän arvioidaan olevan vuonna 2014 runsaat 30 miljoonaa.

Kunnille voidaan myöntää valtionavustusta kaupunkimaisen paikallisliikenteen ostoihin ja kaupunkilippuja koskeviin hintavelvoitteisiin. Myönnettävän valtionavustuksen kohdentamisella tuetaan toteutuneita kuntaliitoksia ja seudullisten joukkoliikenneviranomaisten muodostumista mahdollisuuksien mukaan. Valtion rahoitusosuus on enintään yhtä suuri kuin kunnan.

Alueellisen ja paikallisen liikenteen kehittämistoimien painopisteenä ovat henkilökuljetusten koordinoinnin edistäminen ja lippujärjestelmien kehittäminen.

Kilpailukykyinen joukkoliikenne

Kilpailukykyisen joukkoliikenteen tukemisen tavoitteena on joukkoliikenteen palvelun parantaminen sekä kulkutapaosuuden ja matkamäärien kasvattaminen.

Suurten kaupunkiseutujen joukkoliikenne

Valtio avustaa 12,750 milj. euron määrärahalta Helsingin, Tampereen, Turun ja Oulun seutujen joukkoliikennettä edellyttäen, että rahoitus nostaa seutujen joukkoliikenteen palvelutasoa ja siten lisää joukkoliikenteen käyttöä ja markkinaosuutta sekä parantaa sen kilpailukykyä. Lisäksi valtio haluaa rahoituksellaan myötävaikuttaa siihen, ettei liittyminen joukkoliikenteen järjestämisestä vastaavaan viranomaiseen aiheuttaisi kunnalle kohtuutonta kustannustaakkaa. Valtionavustuksen edellytyksenä on, että valtion rahoitus on kytketty MAL-aiesopimuksessa sovittuihin kehittämistoimiin, joilla voidaan varmistaa rahoituksen vaikuttavuus ohjelman tavoitteiden mukaisesti.

Avustuksen ensisijaisena jakoperusteena seutujen kesken käytetään näiden seutujen asukasmääriä. Lisäksi avustusta myönnettäessä kiinnitetään huomiota siihen, kuinka hyvin tuettavat toimenpiteet edistävät seudun kestävä liikunnan kulkutapaosuuden kasvua. Valtio avustaa suuria kaupunkiseutuja enintään 50 prosentilla hyväksyttävistä kustannuksista.

Edellisen vuoden talousarvioon verrattuna alueellisen ja paikallisen liikenteen ostojen määräraha on pienentynyt ja suurten kaupunkien määräraha vastaavasti kasvanut joukkoliikennelain mukaisten joukkoliikenteen toimivaltaisten viranomaisten toimialueiden muutosten vuoksi.

Keskisuurten kaupunkiseutujen joukkoliikenne

Valtio avustaa keskisuurten kaupunkiseutujen joukkoliikennettä noin 10 milj. euron määrärahalta edellyttäen, että ne ovat laatineet aiesopimuksen joukkoliikenteen kehittämisohjelman toteuttamisesta siten, että niissä tavoitteena on houkutteleva joukkoliikenteen palvelutaso ja että ne osallistuvat vähintään 50 prosentilla hyväksyttävistä kustannuksista.

Helsingin seudun lähiliikenne

Valtio ostaa liikenteen Helsinki—Karjaa, Helsinki—Riihimäki ja Helsinki—Lahti välisiltä rataosuuksilta. Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) alueen ulkopuolisen Helsingin lähiliikenteen ostolla mahdollistetaan korkeampi palvelutaso kuin mihin suorat lipputulot antavat mahdollisuuden. Ostolla mahdollistetaan liikennepoliittisesti tarpeelliseksi katsottava rautateiden lähiliikenne siinä laajuudessa kuin vuosittain tarkoitukseen myönnettävä määräraha riittää. Valtion ostamassa lähiliikenteessä tehdään vuosittain noin 12 miljoonaa matkaa.

Joukkoliikenteen erityispalvelutaso

Erityispalvelutasolla tarkoitetaan maakuntien tai seutujen elinkeinoelämän ja niiden vetovoimaisuuden kehittämistavoitteiden tukemiseksi tarvittavia joukkoliikenteen palveluja. Erityispalvelutason liikkumistarpeet perustuvat alueiden elinkeinoelämän edellytysten ylläpitämiseen tai kehittämiseen, ja niiden järjestämiseen voi osallistua julkisen sektorin ohella myös paikallisia yksityisiä toimijoita ja yrityksiä.

Lentoliikenne

Lentoliikennettä voidaan ostaa paikkakunnille, joille matka-aika Helsingistä junalla on yli 3 tuntia. Savonlinnan ja Varkauden säännöllisen lentoliikenteen ostolla turvataan erityisesti elinkeinoelämälle tarpeellisia yhteyksiä. Myös paikalliset ja alueelliset tahot osallistuvat kyseisten liikenteiden rahoittamiseen. Ostoliikenteessä matkustaa vajaa 19 000 matkustajaa vuodessa. Sopimus lentoliikenteestä päättyy vuoden 2013 lopussa. Uutta sopimusta vuosiksi 2014—2015 valmistellaan. Valtion maksuosuus on sopimuskaudella enintään 50 % liikenteen ostokustannuksista.

Merenkurkun liikenne

Merenkurkun lauttaliikenteen ostamisen tavoitteena on turvata Merenkurkun matkustajalauttaliikenne. Vuotta 2014 koskeva sopimus kilpailutetaan vuoden 2013 aikana. Valtion maksuosuus on enintään 50 % liikenteen ostokustannuksista. Vuonna 2014 matkustajia arvioidaan olevan noin 100 000.

Joukkoliikenteen strateginen kehittäminen ja liikkumisen ohjaus

Kehittämishankkeet

Valtakunnallisella strategisella kehittämistoiminnalla pyritään edistämään joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä, kilpailukykyä ja houkuttelevuutta pitkällä aikavälillä. Lisäksi rahoituksella varmistetaan joukkoliikenteen järjestämistä tukevien valtakunnallisten hankkeiden (ml. valtakunnallinen lippu- ja maksujärjestelmä) toteuttaminen. Kehittämishankkeisiin kohdistetaan 1,9 milj. euroa.

Liikkumisen ohjaus

Määrärahaa kohdistetaan 0,9 milj. euroa liikkumisen ohjaukseen. Liikkumisen ohjauksella myötävaikutetaan joukkoliikenteen ohella myös kävelyn ja pyöräilyn kulkutapaosuuden kasvattamiseen erityisesti kaupunkiseuduilla. Keinoina on muun muassa informaatio-ohjaus, markkinointi ja palvelujen kehittämisen tukeminen

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2014	2015	Yhteensä 2014 lähtien vuodesta
Junien kaukoliikenteen osto (sis. Kemijärven junien yöjunaliikenteen)	34 000	34 400	68 400
Junien lähiliikenteen osto	9 100	9 100	18 200
Menot yhteensä	43 100	43 500	86 600

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Linja-autoliikenteen lipputulot	1 726
Tasomuutos	-1 196
Yhteensä	530

2014 talousarvio	100 773 000
2013 talousarvio	100 243 000
2012 tilinpäätös	99 262 000

64. Saariston yhteysalusliikennepalvelujen ostot ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 10 745 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) saariston yhteysalusliikennepalveluihin ja niistä aiheutuviin kulutusmenoihin
- 2) saariston yhteysalusliikenteen käyttämien laitureiden kunnostamiseen
- 3) yhteysalusliikennettä korvaavien yksityisluonteisten jääteiden kunnossapidon avustamiseen
- 4) aikaisempina vuosina ja varainhoitovuonna myönnettyistä valtuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen.

Lisäksi määrärahaa saa myöntää avustuksia saariston kulkuyhteyksiä hoitaville liikenteenharjoittajille valtioneuvoston asetuksen (371/2001) mukaisin perustein. Määräraha budjetoidaan avustusten osalta maksupäätösperusteisena.

Valtuus

Saariston yhteysalusliikennepalvelujen ostamiseen pitkäkestoisin sopimuksin myönnettyä valtuutta saa käyttää yhteysalusliikennepalvelusopimusten solmimiseen vuonna 2014 siltä osin, kuin valtuutta ei ole vielä käytetty.

Selvitysosa: Saariston kehityksen edistämiseksi annetun lain (494/1981) mukaan valtion on pyrittävä huolehtimaan siitä, että saariston vakituksella väestöllä on käytettävissä kuljetuspalvelut.

Yhteysalusliikenne on Liikenneviraston vastuulla olevaa liikennettä ja se kattaa lähes kaikki Saaristomeren asutut saaret, joihin ei ole tieyhteyttä. Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus hankkii yhteysalusliikennepalvelut kilpailuttamalla. Yhteysalusliikenteen matkustajamäärän vuonna 2014 arvioidaan olevan noin 205 000 henkilöä. Menot matkustajaa kohden ovat noin 52 euroa yhteysalusreittien varrella olevaa vakinaista asukasta kohden noin 18 400 euroa vuodessa.

Avustuksilla pyritään säilyttämään kulkumahdollisuudet sellaisten saaristoalueiden asukkaille, joilla ei ole käytettävissä yhteysalusliikennettä. Avustus kohdistuu lähinnä Sipoon ja Tammisaaren saariston sekä Turunmaan saariston rengasteiden saariston pysyvien asukkaiden henkilö- ja tavarakuljetusten järjestämiseen.

Aikaisempien vuosien valtuuksia arvioidaan uusittavan 27,04 milj. euroa. Valtuuksien uusiminen aiheutuu siitä, että valtuutta sidotaan tehtävien sopimusten mukaan.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos	-1 979
Yhteensä	-1 979

2014 talousarvio	10 745 000
2013 talousarvio	12 724 000
2012 tilinpäätös	11 007 000

66. Yhteysalusliikennepalvelujen ostosopimukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 5 303 000 euroa.

Selvitysosa: Kotka—Pyhtään ja Hiittisten reittien yhteysalusliikennepalvelujen ostaminen kokonaispalveluina kilpailutettiin vuoden 2012 aikana. Palveluntuottajat vastaavat Kotka—Pyhtään ja Hiittisten reiteillä liikennöivien alusten hankinnasta ja ylläpidosta. Sopimuksen mukainen kokonaispalvelu koskee vuosia 2014—2023. Yhteysalusliikennöintipalveluista arvioidaan aiheutuvan menoja noin 5 030 000 euroa vuodessa vuosina 2014—2023.

2014 talousarvio	5 303 000
2013 talousarvio	—

40. Viestintäpalvelut ja -verkot sekä viestinnän tukeminen

Selvitysosa: Viestintäpalvelut ja -verkot ovat olennainen osa tietoyhteiskunnan kehittymistä, koska merkittävä osa yhteiskunnan palveluista tuotetaan ja kulutetaan viestintäpalveluja ja -verkkoja hyödyntäen. Suomen talouskehityksen ja kilpailukyvyn kannalta on keskeistä pystyä muuttamaan vahva viestintäinfrastruktuuri- ja palveluosaaminen vahvuudeksi digitaalisten palvelujen tuotannossa ja laajassa hyväksikäytössä. Uutta teknologiaa ja uusia viestintäpalveluita kehitetään ja pyritään ottamaan käyttöön kaikilla elämänoilla siten, että kansalaisten arki helpottuu.

01. Viestintäviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 11 045 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksujen maksamiseen. Niiden osalta määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Selvitysosa: Digitaalista tekniikkaa ja palveluita hyödynnetään laajasti yhteiskunnan eri osa-alueilla. Viestinnän ja tietoyhteiskunnan peruspalvelut ja niiden turvallisuus varmistetaan. Koko maassa on saatavilla monipuolisia, korkealaatuisia ja kohtuuhintaisia viestintä- ja tietoyhteiskuntapalveluita. Tieto- ja viestintäteknologian ja digitaalisten palveluiden täysimääräinen käyttö edistää yhteiskunnan toimivuutta, kansalaisten hyvinvointia ja yritysten kilpailukykyä.

Viestintäviraston tavoitteena on viestintäpalvelujen tarjonnan monipuolistuminen, viestinnän peruspalveluiden saatavuuden paraneminen sekä viestintäverkkojen ja -palvelujen toimintavarmuuden ja turvallisuuden kehittyminen. Vuoden 2014 toiminnan painopisteiden mukaisesti Viestintävirasto puuttuu viestintämarkkinoiden epäkohtiin, tarjoaa taajuudet uusille käyttötarkoituksille, edistää nopeiden laajakaistaverkkojen rakentamista ja huolehtii posti-, puhelin-, tv- ja laajakaistapalvelujen vähimmäistasosta. Lisäksi Viestintävirasto vahvistaa kansallista tietoturvaa ja terävöittää teknistä ohjausta ja valvontaa.

Viestintävirasto hoitaa *valtion televisio- ja radiorahaston* hallintoa.

Liikenne- ja viestintäministeriö asettaa alustavasti Viestintävirastolle vuodelle 2014 seuraavat toiminnalliset tavoitteet, jotka tukevat pääluokkaperusteluissa viestinnän toimialalle asetettuja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteita sekä hallinnonalalle asetettuja yhteisiä tavoitteita.

Tulostavoite	2012 toteutuma	2013 tavoite	2014 tavoite
TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA			
Radiotaajuuksien huutokauppa toteutetaan, ajankohta	-	1-6/2013	-
	-	1 (elinkeino),	1 (elinkeino),
Elinkeinoelämän sekä harrastuskäyttöön osoitettujen luvanvaraisten radiolaitteiden käyttöön osoitetun taajuusmäärän kasvu, %/vuosi		4 (harrastus)	4 (harrastus)
Radioluvista vapautettujen sovellusten määrä, kpl/vuosi	-	3	3
Virasto tuottaa ajantasaista tilannekuvaa viestintäverkoista sekä niiden vika- ja häiriötilanteista Viestintäviraston sivustolla. Karttamuotoinen, ajantasainen helppokäyttöinen informaatio viestintäverkkojen tilanteesta käytössä vaihteittain:			
1. vaihe: lämpötilakartta vakavista häiriöistä	-	Toteutuu	-
2. vaihe: tarkennettu häiriökartta ja laatu	-	-	Toteutuu
Laajakaistapalveluja tarjotaan operaattoreille on tarjolla kohtuuhintaisia valokuidulla toteutettuja tilaajayhteyksiä. Kilpailijoille vuokrattujen kuitutilaajayhteyksien määrän kehitys, %/vuosi	-	5	5
Nopeiden (yli 30 Mb) laajakaistayhteyksien saatavuus paranee.	-	5	5
Laajakaistaliittymien saatavuus kasvaa, %/v	-	80	80
Laajakaistatukihakemusten joutuisa käsittely. Vireille tulleista hakemuksista käsitelty kolmen kuukauden kuluessa riittävien selvitysten saamisesta, osuus %	-	10	8
Taajuussuunnittelu on laadukasta. Taajuussuunnittelusta johtuvat haitalliset häiriöt enintään, kpl/vuosi	-	3,5	3,5
Varmistetaan postin yleispalvelun saatavuus. Kansalaisten tyytyväisyys postin yleispalveluihin, asiakaskysely (asteikko 1—5)	-	6	6
Viestintäverkkojen ja -palvelujen käytettävyys on hyvällä tasolla.	-	3,5	3,5
Pitkäkestoisten vakavien vikojen (A-luokka) määrä enintään, kpl/vuosi	-	3,5	3,5
Asiakas- ja sidosryhmäkysely (asteikko 1—5)	-	3,5	3,5
Virasto edistää internetpalvelujen käyttöä kehittämällä kansallista tietoturvallisuutta. Asiakas- ja sidosryhmäkysely (asteikko 1—5)	-	3,5	3,5

	2012	2013	2014
Tulostavoite	toteutuma	tavoite	tavoite
Virasto edistää internetpalvelujen kehittämistä takaamalla toimivan verkkoympäristön. Nimipalvelimien käytettävyys, %	-	100	100
Tehdään lupa- ja taajuuspäätökset noudattaen palveluaikatavoitteita. Palveluaikatavoite 28 päivää, osuus %/vuosi	-	95	95
Tehokas radiohäiriöiden selvittäminen. Hätä- ja turvallisuusliikenteen sekä viranomaisverkkojen radiohäiriöiden selvitykseen enintään kuluva aika, tuntia virka-aikana	-	16	16
Sidosryhmien tyytyväisyys Viestintäviraston toimintaan (asteikko 1—5)	3,7	3,6	3,6
TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS			
Teletoinnin ohjauksen ja valvonnan kustannukset ilman kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuja, euroa/yleisen televerkon liittymä (sisältää perinteiset liittymät ja laajakaistaliittymät)	-	0,40	0,40
Tietoturvallisuuden ohjauksen ja valvonnan kustannukset ilman kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuja, euroa/yleisen televerkon liittymä (sisältää perinteiset liittymät ja laajakaistaliittymät)	-	0,30	0,30
Postipalvelujen valvonnan kustannukset ilman kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuja, euroa/postinsaajatalous	0,42	0,48	0,48
Mediapalvelujen valvonnan kustannukset, euroa/tv-katsojatalous	0,28	0,34	0,34
Taajuushallinnon kustannukset ilman kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuja, euroa/voimassa olevien radiolupien ja kelpoisuustodistusten sekä lupa- ja todistushakemusten ja pidettyjen tutkintojen yhteenlaskettu lukumäärä	-	125	125
Työn tuottavuuden kehittyminen, %	5,81	1	1
Kokonaistuottavuuden kehittyminen, %	9,56	2	2
Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus, %	106	95	95
Veronluonteisten suoritteiden kustannusvastaavuus, %	104	91	91

Tulot perustuvat valtion maksuperustelain nojalla annettuun liikenne- ja viestintäministeriön asetukseen taajuusmaksuista ja Viestintäviraston radiohallinnollisista suoritteista perittävistä muista maksuista (1222/2010), liikenne- ja viestintäministeriön asetukseen Viestintäviraston eräistä maksuista (865/2012) sekä lakiin valtion televisio- ja radiorahastosta (745/1998), lakiin yksityisyyden suojasta televiestinnässä ja teletoinnin tietoturvasta (565/1999), verkkotunnuslakiin (228/2003) ja viestintämarkkinalakiin (393/2003).

Viestintävirasto perii teleyrityksiltä viestintämarkkinamaksua viestintämarkkinalaissa säädettyin perustein, teleyrityksiltä tietoturvamaksua sähköisen viestinnän tietosuojalaissa (516/2004) säädettyin perustein, postiyrityksiltä postitoiminnan valvontamaksua postilaissa (415/2011) säädettyin perustein, televisio- ja radiotoiminnan valvontamaksua televisio- ja radiotoimintalaissa (744/1998) säädettyin perustein sekä sähköisen tunnistuspalvelun tarjoajilta maksua laissa vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista (617/2009) säädettyin perustein.

Viestintämarkkinamaksu 3 400 000 euroa, tietoturvamaksu 480 000 euroa, postitoiminnan valvontamaksu 1 488 000 euroa, televisio- ja radiotoiminnan valvontamaksu 1 069 000 euroa sekä varmennemaksu 196 000 euroa tuloutetaan momentille 11.19.04. Näistä toiminnoista aiheutuvat menot on otettu huomioon Viestintäviraston toimintamenomomentin määrärahan mitoituksessa.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2012	2013	2014
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Bruttomenot	35 444	32 035	31 357

	2012	2013	2014
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Bruttotulot	27 149	22 140	20 312
Nettomenot	8 295	9 895	11 045
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	3 206		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	4 515		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2012	2013	2014
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Tuotot			
Taajuusmaksut ja muut radiohallinnolliset suoritteet	10 165	10 189	10 816
Verkkotunnusmaksut	3 445	3 600	3 600
Numerointimaksut	2 643	2 780	2 860
Muu maksullinen toiminta	10 825	5 531	2 996
Tuotot yhteensä	27 078	22 100	20 272
Kustannukset			
Taajuusmaksut ja muut radiohallinnolliset suoritteet	8 854	11 663	11 783
Verkkotunnusmaksut	3 325	3 296	3 515
Numerointimaksut	2 503	2 974	3 025
Muu maksullinen toiminta	10 866	5 740	3 070
Kustannukset yhteensä	25 548	23 673	21 393
Ylijäämä (+) / Alijäämä (-)			
Taajuusmaksut ja muut radiohallinnolliset suoritteet	1 131	-1 474	-967
Verkkotunnusmaksut	120	304	85
Numerointimaksut	140	-194	-165
Muu maksullinen toiminta	-41	-209	-74
Ylijäämä / Alijäämä yhteensä	1 530	-1 573	-1 121
Kustannusvastaavuus, %			
Taajuusmaksut ja muut radiohallinnolliset suoritteet	115	87	92
Verkkotunnusmaksut	104	109	102
Numerointimaksut	106	93	95
Muu maksullinen toiminta	99	96	98
Kustannusvastaavuus, % yhteensä	106	93	95

Veronluonteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2012	2013	2014
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Tuotot			
Eräät viestinnän maksut	6 168	6 638	6 633
Tuotot yhteensä	6 168	6 638	6 633
Kustannukset			

	2012	2013	2014
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Eräät viestinnän maksut	5 909	6 971	7 127
Kustannukset yhteensä	5 909	6 971	7 127
Ylijäämä (+) / Alijäämä (-)			
Eräät viestinnän maksut	259	-333	-494
Ylijäämä / Alijäämä yhteensä	259	-333	-494
Kustannusvastaavuus, %			
Eräät viestinnän maksut	104	95	93
Kustannusvastaavuus, % yhteensä	104	95	93

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kyberturvallisuuskeskus	1 000
NCSA -tehtävien hoito	150
Yhteensä	1 150

2014 talousarvio	11 045 000
2013 talousarvio	9 895 000
2012 tilinpäätös	9 605 000

42. Sanomalehdistön tuki (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtakunnallisilla vähemmistökielillä ruotsin, saamen, romanin tai karjalan kielellä julkaistavien sanomalehtien ja niitä vastaavien sähköisten julkaisujen tukemiseen, viittomakielisten vastaavien sähköisten julkaisujen tukemiseen sekä ruotsinkielisten uutispalvelujen tuottamisen tukemiseen. Määrärahaa saa käyttää myös sellaisten saamen- tai karjalankielisten sisältöjen tuottamiseen, jotka liittyvät suomen tai ruotsin kielellä julkaistaviin sanomalehtiin.

Selvitysosa: Määrärahalla on tarkoitus edistää kotimaisen lehdistön ja tiedonvälityksen moniarvoisuutta ja monipuolisuutta.

2014 talousarvio	500 000
2013 talousarvio	500 000
2012 tilinpäätös	500 000

(43.) Digitaalisten palveluiden toimintaympäristön kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

2012 tilinpäätös	4 100 000
------------------	-----------

50. Valtionavustus valtakunnallisen laajakaistahankkeen toteuttamiseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 10 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää laajakaistarakentamisen tuesta haja-asutusalueella annetussa laissa tarkoitetun Viestintäviraston aikaisempina vuosina ja varainhoitovuonna myöntämän valtion tuen maksamiseen.

Valtuus

Viestintävirasto oikeutetaan solmimaan vuoden 2009 myöntämisvaltuuden mukaisia sopimuksia siltä osin kuin valtuutta ei ole käytetty.

Selvitysosa: Laki laajakaistarakentamisen tuesta haja-asutusalueilla sekä maaseudun kehittämiseen myönnettävistä tuista annetun lain muutos tulivat voimaan 1.1.2010. Tarkoituksena on, että laajakaistarakentamisen tukemiseen käytetään Viestintäviraston päätöksillä tämän momentin määrärahaa sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten päätöksellä maaseudun kehittämiseen myönnettävästä tuesta säädettyssä laissa tarkoitettua momentin 30.10.61 määrärahaa. Valtion tuen edellytyksenä on, että hankekohtaisesti kunnat sitoutuvat rahoittamaan oman osuutensa julkisesta rahoitustuesta. Julkinen rahoitustuki voi olla enintään 2/3 hankkeen kustannuksista. Valtion rahoitusosuus on enintään 33 % laajakaistahankkeen tukikelpoisista kustannuksista ja kunnan rahoitusosuus 33 %. Valtion maksuosuus on kuitenkin enintään 58 % ja kunnan osuus 8 % niissä kunnissa, joissa hankkeen rahoittaminen muuten muodostaisi kohtuuttoman taloudellisen rasitteen. Kuntakohtaisen maksuosuuden määräytymisperusteista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset maksavat vuosina 2010—2013 laajakaistahankkeiden valtion osuuden 25,15 milj. euroa momentilta 30.10.61. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten rahoittamissa hankkeissa kunnan maksuosuus on 22 %. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset pyytävät Viestintäviraston lausunnon ennen valtiontukipäätöstä.

Valtioneuvosto on asettanut 4.12.2008 tehdyllä periaatepäätöksellä tavoitteeksi, että 31.12.2015 mennessä kaikkialla maassa on kysynnän mukaisesti saatavilla 100 megabitin yhteydet mahdollistava valokuitu- tai kaapeliverkko tai muu ominaisuuksiltaan näihin rinnasteinen verkko, johon liitettävällä enintään kahden kilometrin pituisella kiinteällä tai langattomalla tilaajayhteydellä ainakin 99 % vakinaisista asunnoista sekä yritysten ja julkishallinnon organisaatioiden vakinaisista toimipaikoista voidaan käyttää erittäin suuria yhteysnopeuksia vaativia viestintä- ja muita tietoyhteiskunnan palveluita.

Myöntämisvaltuutta arvioidaan uusittavan noin 40 milj. euroa. Valtuuden uusiminen aiheutuu laajakaistatukimyöntöpäätösten tekemisestä useana varainhoitovuonna.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2014	2015	2016	2017—	Yhteensä vuodesta 2014 lähtien
Ennen vuotta 2014 tehdyt sitoumukset	6 000	3 000	3 000	-	12 000
Vuoden 2014 sitoumukset	8 500	5 000	4 000	3 000	20 500
Menot yhteensä	14 500	8 000	7 000	3 000	32 500

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos	1 000
Yhteensä	1 000

2014 talousarvio	10 500 000
2013 talousarvio	9 500 000
2012 tilinpäätös	10 500 000

60. Siirto valtion televisio- ja radiorahastoon (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 512 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtion televisio- ja radiorahastosta annetun lain 3 §:n nojalla rahastoon tehtävään siirtoon.

Selvitysosa: Valtion televisio- ja radiorahastosta annetun lain 3 §:n (745/1998) mukaan rahastolle suoritetaan korvaus valtion talousarvioon otettavasta määräraahasta Yleisradio Oy:stä annetun lain (1380/1993) 7 §:ssä säädetyn julkisen palvelun kustannusten kattamiseksi. Vuonna 2013 määräraha on 500 milj. euroa. Määrärahan suuruus tarkistetaan vuosittain kustannustason muutosta vastaavasti. Tarkistuksen perusteena on indeksi, joka muodostuu elinkustannusindeksistä, jonka painoarvo on yksi kolmasosa, sekä ansiotasoindeksistä, jonka painoarvo on kaksi kolmasosaa.

Valtion televisio- ja radiorahastosta annetun lain 5 §:n mukaan rahaston varoista käytetään Yleisradio Oy:n toiminnan rahoittamiseen vuosittain 3 §:n 2 momentissa tarkoitettu määrä. Varoja voidaan käyttää myös Yleisradio Oy:stä annetun lain 6 a §:ssä tarkoitettua ennakoarvioinnin laatimisesta aiheutuvien palkkioiden maksamiseen ja rahaston hallinnoimiseen. Rahaston varoja voidaan käyttää muutoinkin televisio- ja radiotoiminnan edistämiseen. Vuonna 2014 edellä mainitut menot käytössä olleen televisiomaksujärjestelmän lakkauttamisesta aiheutuvine menoineen katetaan rahaston televisiomaksuista kertyneistä varoista.

Rahastoon tehtävä siirto Yleisradio Oy:n julkisen palvelun kustannusten kattamiseksi rahoitetaan yleisradioverolla.

2014 talousarvio	512 000 000
2013 talousarvio	500 000 000

50. Tutkimus

Selvitysosa: Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan tutkimustoiminta tukee ministeriön liikenne- ja viestintäpolitiikan toteutumista. Hallinnonalalla tutkimustoimintaa harjoittaa Ilmatieteen laitos. Laitoksen tuottamalla tiedolla edistetään turvallisuutta liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla sekä poikkihallinnollisesti. Laitos on myös keskeisessä roolissa yhteiskunnan ilmastonmuutoksen sopeutumiseen tarvittavan perustiedon tuottamisessa.

01. Ilmatieteen laitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 47 672 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) Etelämanner-toiminnasta aiheutuviin menoihin
- 2) EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen
- 3) kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksujen maksamiseen.

Selvitysosa: Ilmatieteen laitos tuottaa luotettavaa havainto- ja tutkimustietoa ilmakehästä ja meristä. Ilmatieteen laitos on keskeisessä roolissa yhteiskunnan ilmastonmuutokseen sopeutumiseen tarvittavan perustiedon tuottamisessa. Tämän osaamisensa laitos yhdistää palveluiksi, joita se tuottaa tehokkaasti yleisen turvallisuuden edistämiseksi sekä ihmisten ja ympäristön hyvinvoinnin lisäämiseksi. Laitos havainnoi ilmakehän fysikaalista tilaa, kemiallista koostumusta ja sähkömagneettisia ilmiöitä sekä merten ja erityisesti Itämeren fysikaalista tilaa. Laitos tuottaa myös tietoa ja palveluja ilmakehän ja merien menneestä, nykyisestä ja tulevasta tilasta. Laitos tekee korkeatasoista tutkimusta erityisesti painopistealueillaan, joita ovat sää ja turvallisuus, ilmastonmuutos ja yhteiskunta, Itämeri ja arktiset alueet sekä liikenne ja energia. Laitos osallistuu aktiivisesti kansalliseen ja kansainväliseen yhteistyöhön. Laitos tähtää toiminnassaan kestäväen kehityksen edistämiseen.

Julkisten tietovarantojen avaamisen maksuttomuutta jatketaan. Tietojen maksuttomuudella toteutetaan valtioneuvoston periaatepäätöstä (3.3.2011) julkisen sektorin digitaalisten tietoaisteistojen saatavuuden parantamisesta ja uudelleenkäytön edistämiseksi. Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon lisäksi 3,242 milj. euroa lentosäähavaintodatan sekä Puolustusvoimien tarvitseman

datan muuttamiseksi maksuttomaksi. Määrärahan lisäyksestä 3,0 milj. euroa on lisämäärärahaa ja 0,242 milj. euroa valtion budjettitalouden sisäistä siirtoa.

Liikenne- ja viestintäministeriö asettaa alustavasti Ilmatieteen laitokselle vuodelle 2014 seuraavat toiminnalliset tavoitteet, jotka tukevat pääluokkaperusteluissa liikenteen ja viestinnän toimialoille asetettuja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteita sekä hallinnonalalle asetettuja yhteisiä tavoitteita.

Tulostavoite	2012 toteutuma	2013 tavoite	2014 tavoite
TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA			
Sovelletaan tutkimuksessa saatuja uusimpia tietoja mm. ilmastomallien sekä havainto-, ennustus- ja varoitusjärjestelmien ja muiden palveluiden kehittämisessä.			
Lämpötilaennusteiden osuvuus, 1 vrk, %	87,3	84,0	84,0
Lämpötilaennusteiden osuvuus, 2—5 vrk, %	73,2	71	71
Sateen ennustettavuus etukäteen, tuntia	97	100	102
Tuulivaroitusten osuvuus 1—2 vrk, %	76,1	78	78,5
Lentopaikkaennusteiden osuvuus, %	90,6	88	89
Sää- ja meripalveluiden toimitusvarmuus, %	99,26	98	98
Kehitetään liikenne- ja viestintäalalla tarvittavaa osaamista ja asiantuntemusta sekä tuotetaan tietoa lainsäädännön ja poliittisen päätöksenteon pohjaksi.			
Sidosryhmien tyytyväisyys Ilmatieteen laitoksen toimintaan (asteikko 1—5)	4,2	4,0	4,0
Asiakastyytyväisyys (asteikko 1—5)	3,9	4,0	4,0
Tuetaan tutkimuksen keinoin mm. ilmastonmuutokseen sopeutumista toimien laaja-alaisesti yhteistyössä muiden alan toimijoiden kanssa.			
Ulkopuolinen tutkimusrahoitus, 1 000 euroa	14 502	11 000	11 000
Kansainvälisesti ennakotarkastetut artikkelit, kpl	273	260	270
TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS			
Hallinnonalan toiminnan tuottavuutta parannetaan.			
Liiketaloudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus, %	118	91	100
Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus, %	100	100	100
Ulkopuolisen rahoituksen osuus yhteisrahoitteisen tutkimustoiminnan kustannuksista, %	65	50	50
Työn tuottavuuden kehittyminen, %	-3,78	1	1
Kokonaistuottavuuden kehittyminen, %	-3,22	2	2

Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon nettobudjetoitavina tuloina maksullisen palvelun tulot, EU:lta ja muilta yhteistyösopuolilta saatavat yhteisrahoitteisten sopimustutkimusten tulot ja muut tulot. Etelämanner-toimintaan on varattu 849 000 euroa. Suomen Etelämanner-toiminta perustuu kansainväliseen sopimukseen. Eurooppalaiselle tutkimusinfrastruktuuritiekartalle hyväksytty ICOS-hanke (Integrated Carbon Observing System) on merkittävä kasvihuonekaasujen päästövähennysten todentamisen ja seurannan kannalta. Ilmatieteen laitoksen osuus hankkeen Suomeen sijoittuvan päämajan infrastruktuurin ylläpidosta 1,25 milj. euroa sisältyy momentin määrärahaan.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2012	2013	2014
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Bruttomenot	71 769	68 860	68 672
Bruttotulot	28 477	23 084	21 000
Nettomenot	43 292	45 776	47 672
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	10 908		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	10 649		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2012	2013	2014
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Tuotot			
Julkisoikeudelliset suoritteet	7 563	1 426	1 184
Liiketaloudelliset suoritteet	6 357	4 900	5 002
Siviili-ilmailulle annettavat suoritteet		6 758	3 814
Tuotot yhteensä	13 920	13 084	10 000
Kustannukset			
Julkisoikeudelliset suoritteet	7 603	1 426	1 184
Liiketaloudelliset suoritteet	5 380	5 380	5 002
Siviili-ilmailulle annettavat suoritteet		6 758	3 814
Kustannukset yhteensä	12 983	13 564	10 000
Ylijäämä (+) / Alijäämä (-)			
Julkisoikeudelliset suoritteet	-40	0	0
Liiketaloudelliset suoritteet	977	-480	0
Siviili-ilmailulle annettavat suoritteet		0	0
Ylijäämä / Alijäämä yhteensä	937	-480	0
Kustannusvastaavuus, %			
Julkisoikeudelliset suoritteet	99	100	100
Liiketaloudelliset suoritteet	118	91	100
Siviili-ilmailulle annettavat suoritteet		100	100
Kustannusvastaavuus, % yhteensä	107	96	100

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2012	2013	2014
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot			
— muilta valtion virastoilta saatava rahoitus	7 011	7 000	7 000
— EU:lta saatava rahoitus	4 041	2 000	2 000
— muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus	3 450	2 000	2 000
Tuotot yhteensä	14 502	11 000	11 000

	2012	2013	2014
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Hankkeiden kokonaiskustannukset	22 417	22 000	22 000
Omarahoitusosuus (tuotot - kustannukset)	-7 915	-11 000	-11 000
Omarahoitusosuus, %	35	50	50

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Julkisen hallinnon atk-menosäästö, II-kohdennus (HO)	-36
Julkisten tietovarantojen avaaminen (HO)	3 242
Tasomuutos	-1 310
Yhteensä	1 896

2014 talousarvio	47 672 000
2013 talousarvio	45 776 000
2012 tilinpäätös	43 142 000

Pääluokka 11

VEROT JA VEROLUONTEISET TULOT

19. Muut veronluonteiset tulot

02. Lästimaksut

Momentille arvioidaan kertyvän 800 000 euroa.

Selvitysosa: Lästimaksu perustuu lakiin (189/1936) ja asetukseen (468/1954) lästimaksusta. Vastaavat menot on merkitty momentille 31.30.50.

2014 talousarvio	800 000
2013 talousarvio	800 000
2012 tilinpäätös	970 196

03. Ratavero

Momentille arvioidaan kertyvän 18 000 000 euroa.

Tuloarvio budjetoidaan suoriteperusteisena.

Selvitysosa: Ratavero perustuu rataverosta annettuun lakiin (605/2003). Rataverolain 5 §:n pykälän muuttamisesta annetun lain perusteella kannetaan momentilta 31.10.78 rahoitetun Kerava—Lahti -oikoradan käytöstä investoinnin rataveroa, jonka tuotto on arvioitu 4 200 000 euroksi. Tuloarviosta 13 800 000 euroa on otettu huomioon momentin 31.10.20 määrärahan mitoituksessa.

2014 talousarvio	18 000 000
2013 talousarvio	18 000 000
2012 tilinpäätös	16 282 942

04. Eräät viestinnän maksut

Momentille arvioidaan kertyvän 26 823 000 euroa.

Selvitysosa: Viestintämarkkinamaksu, 3 400 000 euroa, perustuu viestintämarkkinalakiin (393/2003). Tietoturvamaksu, 480 000 euroa, perustuu sähköisen viestinnän tietosuojalakiin (516/2004). Postitoiminnan valvontamaksu, 1 488 000 euroa, perustuu postilakiin (415/2011). Televisio- ja radiotoiminnan valvontamaksu, 1 069 000 euroa, perustuu lakiin televisio- ja radiotoiminnasta (744/1998). Varmennemaksu, 196 000 euroa, perustuu lakiin vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista (617/2009). Edellä mainittuja maksuja arvioidaan kertyvän yhteensä 6 633 000 euroa. Näistä toiminnoista aiheutuvat menot on otettu huomioon momentin 31.40.01 määrärahan mitoituksessa.

Toimilupamaksut, 20 189 000 euroa, perustuu eräiden radiotaajuuksien huutokaupoista annettuun lakiin (462/2009). Vuonna 2009 toteutettiin 2600 megahertsin taajuusalueen huutokauppa. Tämän taajuusalueen toimilupamaksu maksetaan toimilupakauden aikana vuosittain tasaerissä. Viisi ensimmäistä vuosittaista erää maksettiin kuitenkin yhdellä kertaa toimilupakauden alkaessa vuonna 2009. Vuodesta 2014 alkaen vuoteen 2029 saakka vuotuinen maksuerä on 189 000 euroa. Lisäksi Viestintävirasto perii 800 megahertsin taajuusalueella vuonna 2013 toteutettavan taajuushuutokaupan tuloksen perusteella toimiluvan saaneilta teleyrityksiltä lain edellyttämän toimilupamaksun. Koko taajuusalueen lähtöhinta on 100 milj. euroa ja se tuloutetaan tasaerissä toimilupakauden viiden ensimmäisen vuoden aikana.

2014 talousarvio	26 823 000
2013 talousarvio	26 946 000
2012 tilinpäätös	6 233 610

05. Lentoliikenteen valvontamaksu

Momentille arvioidaan kertyvän 11 100 000 euroa.

Selvitysosa: Lentoliikenteen valvontamaksu perustuu lakiin lentoliikenteen valvontamaksusta (1249/2005). Valvontamaksu on 1,20 euroa/matkustaja. Maksu peritään jokaisesta lentoasemilta lähteneestä vähintään kaksivuotiaasta matkustajasta. Maksuvelvollinen on lentoaseman pitäjä. Maksu peritään vain 20 000 euroa ylittävältä osalta. Vuoden 2014 arvio lentoliikenteen valvontamaksukertymästä perustuu arvioon kotimaan ja kansainvälisen liikenteen kehityksestä. Näistä toiminnoista aiheutuvat menot on otettu huomioon momentin 31.20.01 määrärahan mitoituksessa.

2014 talousarvio	11 100 000
2013 talousarvio	11 545 000
2012 tilinpäätös	11 100 840

06. Väylämaksut

Momentille arvioidaan kertyvän 83 010 000 euroa.

Selvitysosa: Väylämaksu perustuu väylämaksulakiin (1122/2005), jonka perusteella Suomen vesialueella kauppamerenkulkua harjoittavasta aluksesta suoritetaan valtiolle väylämaksua. Vuoden 2014 arvio väylämaksukertymästä perustuu vuoden 2013 toteutuma-arvioon siten, että vuonna 2014 liikenteen määrän on arvioitu kasvavan 2,0 %, mikä korottaa tulokertymää noin 1,0 %.

2014 talousarvio	83 010 000
2013 talousarvio	84 680 000
2012 tilinpäätös	81 374 455

07. Katsastustoiminnan valvontamaksu

Momentille arvioidaan kertyvän 9 570 000 euroa.

Selvitysosa: Hallitus on antanut eduskunnalle esityksen katsastus- ja yksittäishyväksyntätehtävien järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi (HE 17/2013 vp). Hallituksen esityksen mukaan esitetään säädettäväksi laki katsastustoiminnan valvontamaksusta. Valvontamaksun suuruudeksi esitetään 2,90 euroa jokaisesta katsastustoimipaikalla suoritetusta katsastuksesta ja jälkitarkastuksesta. Katsastusten kokonaismäärän arvioidaan olevan noin 3,3 miljoonaa katsastusta vuonna 2014. Näistä toiminnoista aiheutuvat menot on otettu huomioon momentin 31.20.01 määrärahan mitoituksessa.

2014 talousarvio	9 570 000
------------------	-----------

Pääluokka 12 SEKALAISET TULOT

31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala

10. Liikenneviraston tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 12 216 000 euroa.

Selvitysosa: Tulot ovat muiden osapuolten osuuksia yhdessä valtion kanssa rahoitettaviin väylähankkeisiin sekä lipputuloja, jotka ELY-keskukset saavat bruttomallilla järjestämästään linja-autoliikenteestä

Tuloarvioon sisältyy Kotkan kaupungin rahoitusosuus E18 Koskenkylä—Kotka erillishankkeesta 7 990 000 euroa, Espoon kaupungin osuus Länsimetron liityntäyhteydet – hankkeesta 800 000 euroa ja Helsingin kaupungin rahoitusosuus Pisara-radan suunnittelusta 1 700 000 euroa. Joukkoliikenteen lipputuloja arvioidaan kertyvän 1 726 000 euroa.

2014 talousarvio	12 216 000
2013 talousarvio	61 983 000
2012 tilinpäätös	64 145 863

99. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 50 000 euroa.

Selvitysosa: Hallinnonalan muiden sekalaisten tulojen arvioidaan olevan noin 50 000 euroa.

2014 talousarvio	50 000
2013 talousarvio	50 000
2012 tilinpäätös	46 198